

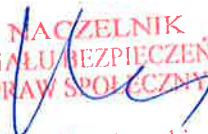
PREZYDENT MIASTA SIEDLCE

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W 2023 ROKU MIEJSKIEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Sporządzone przez:

**Wydział Bezpieczeństwa i Spraw Społecznych
Urzędu Miasta Siedlce**

**NACZELNIK
WYDZIAŁU BEZPIECZEŃSTWA
I SPRAW SPOŁECZNYCH**

Leszek Borkowski

Zatwierdził:

PREZYDENT MIASTA

Andrzej Sitnik

SIEDLCE, MARZEC 2024 R.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W 2023 ROKU MIEJSKIEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XXVIII/311/2008 Rady Miasta Siedlce z dnia 28 marca 2008 roku.

Ustawowe zadania Miasta Siedlce, realizowane przez Urząd Miasta i jednostki organizacyjne Miasta, były wspierane wydatnie przez organizacje pozarządowe podejmujące wiele różnorodnych działań sprzyjających rehabilitacji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych. Koszty ich realizacji były pokrywane ze środków Miasta Siedlce, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków własnych organizacji pozarządowych, środków zewnętrznych i sponsorów.

Na podstawie art. 44b ust. 1 oraz art. 44c ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 44) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. (Dz.U. z 2003 r., Nr 62, poz. 560), Zarządzeniem Nr 394/2023 Prezydenta Miasta Siedlce z dnia 23 listopada 2023 roku powołana na czteroletnią kadencję została Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w następującym składzie osobowym: Monika Polak – Przewodnicząca, Bogumił Krasuski – Wiceprzewodniczący, Joanna Szcześniak – Sekretarz, Katarzyna Pieniak – członek, Joanna Mazurek – członek.

Zakres działalności Miejskiej Społecznej Rady d/s Osób Niepełnosprawnych, zasady jej funkcjonowania i formy pracy określa w/w rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

REALIZACJA ZADAŃ

Urząd Miasta Siedlce

- **Wydział Bezpieczeństwa i Spraw Społecznych**

Współpracuje z jednostkami organizacyjnymi Miasta, organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz Miejską Społeczną Radą d/s Osób Niepełnosprawnych w celu usprawnienia przepływu informacji, koordynacji zadań i skutecznego rozwiązywania problemów środowiska osób z niepełnosprawnościami. Współdziała także w organizowaniu imprez, konkursów i spotkań organizowanych z myślą o osobach niepełnosprawnych i z ich udziałem.

Wydział od roku 2012 realizuje Program 3+ „Siedlecka Duża Rodzina” skierowany do dużych siedleckich rodzin i rodzin zastępczych, w tym rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Wydział od czerwca 2014 roku realizuje też rządowy Ogólnopolski Program Karta Dużej Rodziny, uprawniający rodziny wielodzietne do zniżek i ulg na terenie całej Polski.

Wydział współpracował również z pracodawcami i przedsiębiorcami w zakresie możliwości pozyskania środków PFRON a także udzielał pomocy publicznej osobom niepełnosprawnym.

Miasto Siedlce realizowało w 2023 roku zadania ustawowe na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków PFRON przypadających według algorytmu.

Ze środków PFRON otrzymanych według algorytmu przeznaczonych na rehabilitację zawodową w 2023 roku zrealizowane zostały następujące zadania:

1) z zakresu rehabilitacji zawodowej dla osób fizycznych:

- dofinansowanie części oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego w związku z kontynuowaniem działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną,
- udzielenie jednorazowej pomocy na podjęcie działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych.

2) kontrola umów z przedsiębiorcami - zakładami pracy dotyczących utworzonych nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych na co najmniej 3 lata.

Wydział Bezpieczeństwa i Spraw Społecznych monitoruje udzieloną pomoc publiczną w trakcie realizacji umowy.

Ponadto realizowano następujące zadania:

- kontrolowano funkcjonowanie wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych utworzonych ze środków PFRON na mocy umów zawartych z Prezydentem Miasta Siedlce,
- prowadzono ewaluację programów dla projektów funduszu celowego,
- prowadzono doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne,
- udzielano informacji pracodawcom dotyczących dofinansowań ze środków PFRON,
- informowano o uprawnieniach osób niepełnosprawnych,
- współpraca z Miejską Społeczną Radą d/s Osób Niepełnosprawnych,
- prowadzono sprawozdawczość i rozliczenia finansowe ze środków PFRON oraz udzielonej pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

Ze środków PFRON w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”

Miasto Siedlce zawarło w roku 2023 umowę w obszarze F.

Program dotyczy Remontu lub Modernizacji Warsztatu Terapii Zajęciowej – wymiana istniejącej platformy hydraulicznej z piętrowskazywaczem w kabinie - kwota dofinansowania 96.560,00 zł.

Nazwa projektu: „Modernizacja przeciwdziałająca degradacji infrastruktury istniejącego Warsztatu Terapii Zajęciowej w Siedlcach”. Rozliczenie dofinansowania nastąpi w pierwszym kwartale 2024 roku.

W roku 2023 organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych otrzymały ze środków Miasta Siedlce dofinansowanie na następujące zadania:

Wnioskodawca	Nazwa zadania	Dotacja
Polski Związek Głuchych Koło Terenowe Siedlce	Kultura i rekreacja dla niesłyszących	23.000,00
Polski Związek Niewidomych Okręg Mazowiecki w Warszawie Koło Siedlce	Obchody Dnia Białej Laski	2.000,00
Polski Związek Niewidomych Okręg Mazowiecki w Warszawie Koło Siedlce	Kręgle z Mikołajem	1.500,00
Stowarzyszenie Rodziców Rodzin Niepełnosprawnych „Mgiełka” Kolonia Żelków	IX Integracyjny Piknik Rodzinny „Jesteśmy tacy sami”	10.000,00
Siedleckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Przystań”	Plener artystyczny i rekreacja dla osób niepełnosprawnych „Dźwirzyno - 2023”	23.000,00
Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych „Start” Siedlce	Organizacja imprez, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych	13.500,00
Stowarzyszenie "Amazonki Siedleckie"	Rak to nie wyrok	3.998,85
Stowarzyszenie "Amazonki Siedleckie"	Ćwicząc poprawiasz swoją sprawność	3.998,82
Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Siedleckiej w Siedlcach	Rozwijanie umiejętności artystycznych i twórczych osób niepełnosprawnych poprzez prowadzenie kół zainteresowań	5.000,00
Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Siedleckiej w Siedlcach	Letni plener artystyczny zakończony konkuresem i wystawą prac osób niepełnosprawnych	11.500,00
Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Siedleckiej w Siedlcach	Twórczość to droga do bycia sobą	5.000,00
Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Siedleckiej w Siedlcach	Wigilijne spotkanie z Mikołajem	1.500,00
Fundacja „Żółty Latawiec” Siedlce	„Niezgrane dzieci” - diagnoza nozologiczna, diagnoza integracji sensorycznej i badanie słuchu	20.000,00
Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera	Organizacja imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych	9.426,20

- **Wydział Edukacji**

Miasto Siedlce zapewnia możliwość kształcenia osób niepełnoprawnych na wszystkich etapach edukacyjnych, od przedszkola po szkoły ponadpodstawowe.

W 2023 roku w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez Miasto Siedlce kształcenie osób niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy realizowane było w oparciu o system oddziałów integracyjnych oraz edukację włączającą.

Oddziały integracyjne, podobnie jak w latach ubiegłych, były zorganizowane w następujących jednostkach:

- 1) Miejskim Przedszkolu Integracyjnym Nr 20,
- 2) Miejskim Przedszkolu Nr 21 z Oddziałami Integracyjnymi,
- 3) Miejskim Przedszkolu Nr 27 z Oddziałami Integracyjnymi,
- 4) Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki,
- 5) Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 6 im. Władysława Broniewskiego,
- 6) Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 3 im. Stanisława Staszica, w skład którego również wchodzi szkoły ponadpodstawowe wszystkich typów.

Obiekty tych szkół są w pełni dostosowane do kształcenia uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami aparatu ruchu.

Realizowane były również działania na rzecz edukacji włączającej, po to aby osoby niepełnosprawne mogły uczęszczać do szkół i przedszkoli ogólnodostępnych. Uczeń, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez zespół orzekający w publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, ma otrzymać wsparcie w szkole. To gwarantuje mu prawo oświatowe. Dyrektor szkoły wraz z nauczycielami ma obowiązek dostosować sposób organizacji zajęć szkolnych do wskazań zawartych w tym dokumencie oraz potrzeb ucznia, które zostaną rozpoznane podczas wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia. Szkoła ma obowiązek opracować dla ucznia indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny. W tym programie ma być określone jakimi zajęciami uczeń będzie objęty i w jakiej formie będą one realizowane. W praktyce część zajęć uczeń ma z rówieśnikami w klasie lub mniejszej grupie, a część zajęć jest prowadzona w formie indywidualnej w ramach kształcenia specjalnego. Wszystko zależy od indywidualnych potrzeb ucznia.

W Miejskim Przedszkolu Integracyjnym Nr 20 w roku 2023 z edukacji przedszkolnej korzystało 120 dzieci. W przedszkolu funkcjonuje 6 grup integracyjnych.

Od 1.01.2023 do 31.08.2023 uczęszczało 33 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Natomiast od dnia 1.09.2023 do 31.12.2023 uczęszczało 35 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

W każdej grupie wiekowej obok nauczycieli wychowania przedszkolnego (11 osób) zatrudnionych jest 6 nauczycieli współorganizujących kształcenie dzieci niepełnosprawnych w pełnym wymiarze godzin.

Do realizacji zajęć rewalidacyjnych i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej placówka zatrudniała specjalistów: 1 etat: psychologa (22 godz.), nauczyciela usprawniania ruchowego 1 etat (20 godz.), dwóch logopedów w wymiarze: 1 i ½ etatu, terapeuta SI w wymiarze 1 etatu (22 godz.), pedagoga specjalnego w wymiarze 9 godz.

W roku 2023 do realizacji zadań wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka przedszkole zatrudniało pedagogów o specjalności: pedagog - wczesne wspomaganie rozwoju dziecka w wymiarze 7 godzin, psycholog w wymiarze 22 godzin; terapeuta SI/rehabilitant ruchowy 13 godzin, logopeda w wymiarze - 13,25 godz., nauczyciel usprawniania ruchowego - 4,5 godz.

Koszt kształcenia integracyjnego, nauczycieli współorganizujących kształcenie wyniósł: 415.826,78zł

Koszt zajęć specjalistycznych wyniósł: 365.357,56 zł

Koszt zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju wyniósł: 127.750,27 zł.

Miejskie Przedszkole Nr 21 z Oddziałami Integracyjnymi organizuje kształcenie dzieci niepełnosprawnych. W roku 2023 do przedszkola uczęszczało 12 dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i 14 dzieci z opinią o wczesnym wspomaganie rozwoju. W przedszkolu tworzy się w zależności od potrzeb oddziały integracyjne.

Obecnie działają 2 takie oddziały, w których uczy się 8 dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, natomiast 4 dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego uczy się w oddziałach ogólnodostępnych.

Na terenie przedszkola funkcjonują dobrze wyposażone w pomoce i sprzęt gabinety: logopedyczny, psychologiczny, pedagoga, sala Integracji Sensorycznej, gdzie dzieci otrzymują specjalistyczną pomoc.

Budynek przedszkola jest częściowo dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dzieci uczęszczają na zajęcia rewalidacyjne oraz zajęcia z wczesnego wspomaganie rozwoju. W przedszkolu pracuje logopeda, psycholog, terapeuta SI, nauczyciel usprawniania ruchowego, terapeuta pedagogiczny, a w oddziałach integracyjnych i ogólnodostępnych, gdzie uczą się dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi pracują nauczyciele współorganizujący kształcenie specjalne. Dzieci niepełnosprawne w pełni uczestniczą w życiu przedszkola. Biorą aktywny udział w imprezach, konkursach, wycieczkach organizowanych w przedszkolu jak i poza nim. Obecnie w przedszkolu nie ma dzieci kształconych systemem indywidualnego nauczania ani dzieci objętych dowożeniem.

Koszt kształcenia integracyjnego, nauczycieli współorganizujących kształcenie wyniósł: 489.816,40 zł.

Koszt zajęć specjalistycznych wyniósł: 407.927,41 zł.

Koszt zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju wyniósł: 81.888,99 zł.

Miejskie Przedszkole Nr 27 z Oddziałami Integracyjnymi prowadziło 7 grup integracyjnych, w których wraz z dziećmi zdrowymi bawią i uczą się dzieci o specjalnych potrzebach

edukacyjnych oraz 2 grupy specjalne dla dzieci z autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Do przedszkola uczęszcza 42 dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, które posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.

W przedszkolu poza nauczycielkami wychowania przedszkolnego pracują: nauczyciele współorganizujący kształcenie o specjalnościach oligofrenopedagog, surdopedagog, tyflopedagog, terapeuta pedagogiczny, pedagodzy specjalni, psychologowie, neurologopedzi, logopedzi, terapeuci integracji sensorycznej, nauczyciele usprawniania ruchowego.

Koszty związane z wynagrodzeniami osób pracujących z dziećmi niepełnosprawnymi: 2.063.652,17 zł.

Zakupiono komputery i tablety dla dzieci, programy specjalistyczne do diagnozy funkcjonalnej dzieci, specjalistyczny wózek do przemieszczania się dzieci w grupie specjalnej. Gabinety specjalistyczne na bieżąco wyposażane są w pomoce niezbędne do nauki i terapii dla dzieci z różnymi niepełnosprawnościami. Koszt: 14.509,96 zł.

W przedszkolu jest 7 gabinetów specjalistycznych. Koszty utrzymania sal i gabinetów z przeznaczeniem dla osób niepełnosprawnych to ok. 14.800 zł.

Wyposażenie gabinetów i sal w niezbędny sprzęt i pomoce dydaktyczne – 12.498,86 zł.

W Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki od 1 stycznia 2023 r. do końca czerwca 2023 r. było 70 uczniów posiadających orzeczenie PPP o potrzebie kształcenia specjalnego; 55 uczniów z orzeczeniami PPP uczyło się w 15 oddziałach integracyjnych, natomiast 15 uczniów z orzeczeniem PPP w 10 oddziałach ogólnodostępnych.

Od 1 września do końca grudnia 2023 roku w szkole podstawowej uczyło się 68 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. W 14 oddziałach integracyjnych uczyło się 56 uczniów z orzeczeniem, a 12 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczyło się w 12 oddziałach ogólnodostępnych.

Dla uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego opracowano Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne. Na ich podstawie zorganizowano specjalistyczne formy pomocy.

Od stycznia do czerwca 2023 roku opieką psychologa i pedagoga objęto 56 uczniów, terapią logopedyczną 40 uczniów, terapią pedagogiczną 51 osób, terapią integracji sensorycznej 34 osób, usprawnianie ruchowe dla 16 uczniów, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dla 42 uczniów.

Od września do końca grudnia 2023 roku opieką psychologa i pedagoga, objęto 51 uczniów, terapią logopedyczną 44 uczniów, terapią pedagogiczną 59 osób, terapią integracji sensorycznej 34 osoby, usprawnianie ruchowe dla 17 uczniów, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dla 39 uczniów, socjoterapię 2 osoby.

W swojej pracy szkoła realizuje ideę kształcenia integracyjnego. W toku edukacji realizuje wspólne podstawy programowe dostosowane do możliwości i potrzeb dziecka, pracuje metodami aktywnymi, włącza uczniów w życie klasy i szkoły (Samorząd Uczniowski, wolontariat, akcje społeczne). W kształceniu młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi koncentruje się na mocnych stronach ucznia, współpracy z rodzicami, opiekunami prawnymi, ponieważ ich udział jest niezbędny w skutecznym pomaganiu dziecku

Na podstawie stworzonych IPET-ów uczniowie zostali objęci wsparciem psychologiczno-pedagogicznym. Dostosowano im również metody i formy pracy do ich indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych. Otrzymali pomoc specjalistyczną zgodnie z zaleceniami PPP: terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna, terapia SI, Zajęcia Rozwijające Kompetencje Emocjonalno-Społeczne (ZRKES), socjoterapia, usprawnianie ruchowe, wsparcie psychologa i pedagoga. Uczniowie mieli możliwość skorzystania z warsztatów oraz indywidualnych konsultacji związanych z dalszym kierunkiem kształcenia.

Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju młodzieży niepełnosprawnej wymaga organizacji odpowiednich zajęć specjalistycznych, korygujących ograniczenia psychofizyczne. Zajęcia integracji sensorycznej pozwalają na usprawnienie motoryczne, dają również możliwość relaksu dla uczniów z problemami emocjonalnymi. Terapia logopedyczna umożliwia młodzieży z zaburzeniami mowy, niedosłuchem, autyzmem doskonalenie umiejętności komunikacji. Niezbędnym warunkiem rozwoju uczniów niepełnosprawnych, doświadczających trudności w funkcjonowaniu szkolnym, jest udział w terapii pedagogicznej. Dzięki systematycznym ćwiczeniom korekcyjno-kompensacyjnym uczniowie podnoszą poziom umiejętności grafomotorycznych, manualnych, percepcji wzrokowej i słuchowej, koncentracji uwagi, procesów myślenia i pamięci. Podnoszą swoje możliwości intelektualne i kompetencje życiowe, a tym samym wzrasta ich samoocena i poczucie wartości. Zajęcia socjoterapii i zajęcia rozwijające kompetencję emocjonalno-społeczne uczą radzenia sobie z trudnymi emocjami, sprzyjają poznawaniu i wdrażaniu w życie ogólnie przyjętych norm i zasad.

Ogromną rolę w polepszaniu funkcjonowania w szkole uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odgrywają zajęcia wyrównawcze. Podczas takich zajęć każdy otrzymuje adekwatną do potrzeb pomoc w nauce. Nieodzowną formą wsparcia ucznia o SPE jest opieka psychologa i pedagoga, która odbywa się najczęściej w formie indywidualnych, cyklicznych spotkań. W celu zapewnienia pełnej opieki uczniom niepełnosprawnym w szkole funkcjonuje świetlica, której zadaniem jest również pomoc w nauce. Uczniowie niepełnosprawni mogą również korzystać z możliwości dowożenia do szkoły.

Ważnym aspektem kształcenia integracyjnego jest włączanie młodzieży niepełnosprawnej do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej. Wychowawcy podejmują działania, które poszerzają ofertę zajęć pozalekcyjnych w szkole i zapewniają udział uczniów niepełnosprawnych w uroczystościach i przedsięwzięciach klasy i szkoły oraz rozwijanie ich zainteresowań. Klasy integracyjne organizują wycieczki, wyjścia do kina i teatru, muzeów oraz wyjazdy rekreacyjne. W szkole pracuje kilka grup teatralnych, tanecznych, plastycznych, fotograficznych, redakcyjnych i w każdej są uczniowie z klas integracyjnych. Uczniowie o SPE włączają się w zbiórki żywności prowadzone przez Caritas oraz uczestniczą w warsztatach profilaktycznych.

Wychowawcy, pedagodzy oraz psycholodzy współpracują z rodzicami, wspierając ich w sytuacjach kryzysowych, konsultują ważne decyzje dotyczące dzieci prowadzone są konsultacje w celu pełnego zdiagnozowania potrzeb edukacyjnych i zdrowotnych dzieci. Obecnie funkcjonują w szkole zindywidualizowane formy kształcenia takie jak:

- indywidualne nauczanie w nowej formule (podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania),
- zajęcia w grupie do 5 uczniów (organizowane dla ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego),
- zindywidualizowana ścieżka kształcenia (na podstawie wydanej opinii).

Zajęcia realizowane w ramach zindywidualizowanej ścieżki nie są zajęciami dydaktyczno-wyrównawczymi. Nie jest to także nauczanie indywidualne.

Zindywidualizowana ścieżka organizowana dla uczniów, którzy mogą uczęszczać do szkoły. Jednak ze względu na trudności w funkcjonowaniu, nie mogą realizować wszystkich zajęć edukacyjnych wspólnie z oddziałem. W związku z tym wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Przed wydaniem opinii o potrzebie zorganizowania ścieżki, nauczyciele i specjaliści muszą przeprowadzić analizę funkcjonowania ucznia. Analiza uwzględnia efekty pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dotychczas przez szkołę.

Założenia ścieżki opierają się na tym, aby uczeń:

- realizował wymiar godzin wskazany w ramowym planie nauczania lub
- realizował zmniejszony wymiar godzin – gdy wynika to z jego potrzeb i możliwości.

Istotą edukacji włączającej jest wyposażenie ucznia w umiejętności, wiedzę i kompetencje społeczne, które pozwolą mu bez przeszkód funkcjonować w grupie rówieśniczej. Zindywidualizowana ścieżka sprzyja realizacji tych zadań. Nie wyklucza ucznia z życia szkolnego, ale pozwala realizować cele kształcenia w warunkach dostosowanych do jego potrzeb i możliwości. Uczeń realizuje więc program nauczania w sposób zgodny z jego potrzebami i możliwościami. W szczególności pod uwagę wzięte są potrzeby wynikające ze stanu zdrowia.

Szkoła ma obowiązek realizowania zaleceń zawartych w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną w sprawie objęcia ucznia ścieżką.

Koszt prowadzonych zajęć edukacyjnych (przedmiotowych) w formie indywidualnej i w grupach do 5-ciu osób w 2023 roku wyniósł 390.577,19 zł (wynagrodzenie za godziny z pochodnymi pracodawcy).

Nauczyciel współorganizujący kształcenie, który potocznie określan jest pojęciem „nauczyciela wspomagającego” jest specjalistą, którego celem pracy jest współorganizowanie kształcenia dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego posiadają uczniowie:

- niedosłyszający i niesłyszający;
- niepełnosprawni ruchowo;
- niewidomi;
- upośledzeni intelektualnie (w różnym stopniu);
- z objawami autyzmu lub zespołem Aspergera;
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi (posiadający co najmniej dwa rodzaje niepełnosprawności);
- z zaburzeniami zachowania (np. antyspołeczni lub nadmiernie agresywni).

Koszt wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracodawcy nauczycieli współorganizujących kształcenie w 2023 roku wyniósł 2.263.500,40 zł.

Zgodnie z przepisami prawa oświatowego Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi zatrudnia specjalistów (rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej). Są to

w szczególności: psycholodzy, pedagodzy, pedagodzy specjaliści, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni.

Rozporządzenie MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym stanowi, że dyrektor szkoły zatrudnia:

- nauczyciela wspomagającego,
- specjalistę lub
- pomoc nauczyciela.

Koszt wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracodawcy nauczycieli specjalistów w 2023 roku wyniósł 873.597,16 zł.

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 6 im. Władysława Broniewskiego zapewnia możliwość kształcenia osób niepełnosprawnych razem ze sprawnymi rówieśnikami dzięki budynkowi w pełni dostosowanemu do potrzeb uczniów niepełnosprawnych ruchowo oraz wykwalifikowanej kadrze pedagogicznej.

W 2023 r. w pierwszym półroczu w szkole funkcjonowały 24 oddziały integracyjne na poziomie kl. I-VIII:

- 3 klasy pierwsze - łącznie 49 uczniów, w tym 9 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 5 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 1 dziecko niepełnosprawne ruchowo
  - 1 dziecko niesłyszące
  - 1 dziecko słabosłyszące
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością sprzężoną
- 3 klasy drugie – łącznie 47 uczniów, w tym 12 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 3 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 3 dzieci niepełnosprawnych ruchowo
  - 3 dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
  - 2 dzieci słabowidzących
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością sprzężoną
- 3 klasy trzecie – łącznie 61 uczniów, w tym 13 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 5 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 2 dzieci niepełnosprawnych ruchowo
  - 2 dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
  - 1 dziecko słabowidzące
  - 3 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną
- 2 klasy czwarte – łącznie 38 uczniów, w tym 6 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:

- 1 dziecko z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
- 3 dzieci niepełnosprawnych ruchowo
- 1 dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
- 1 dziecko słabowidzące
- 3 klasy piąte – łącznie 54 uczniów, w tym 11 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 1 dziecko z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 4 dzieci niepełnosprawnych ruchowo
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
  - 1 dziecko słabowidzące
  - 1 dziecko słabosłyszające
  - 3 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną
- 4 klasy szóste – łącznie 61 uczniów, w tym 13 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 4 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 1 dziecko niepełnosprawne ruchowo
  - 4 dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
  - 1 dziecko słabosłyszające
  - 3 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną
- 2 klasy siódme – łącznie 34 uczniów, w tym 10 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 3 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 1 dziecko słabosłyszające
  - 1 dziecko słabowidzące
  - 5 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną
- 4 klasy ósme – łącznie 80 uczniów, w tym 12 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 8 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 1 dziecko niepełnosprawne ruchowo
  - 1 dziecko słabosłyszające
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością sprzężoną
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością intelektualnym w stopniu umiarkowanym.

Uczęszczało do nich łącznie 424 uczniów, w tym 86 z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.

W 2023 r. w drugim półroczu w szkole funkcjonowały 23 oddziały integracyjne na poziomie kl. I-VIII:

- 3 klasy pierwsze - łącznie 60 uczniów, w tym 12 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:

- 4 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
- 3 dzieci niepełnosprawne ruchowo
- 1 dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
- 2 dzieci słabowidzących
- 2 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną
- 3 klasy drugie – łącznie uczniów 50, w tym 11 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 6 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 2 dzieci niepełnosprawnych ruchowo
  - 1 dziecko słabosłyszące
  - 1 dziecko niesłyszące
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością sprzężoną
- 3 klasy trzecie – łącznie 49 uczniów, w tym 12 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 3 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 3 dzieci niepełnosprawne ruchowe
  - 2 dzieci słabowidzących
  - 3 dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością sprzężoną
- 3 klasy czwarte – łącznie 60 uczniów w tym, 11 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 5 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 2 dzieci niepełnosprawne ruchowo
  - 1 dziecko słabowidzące
  - 3 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną
- 2 klasy piąte – łącznie 38 uczniów, w tym 8 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 1 dziecko z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 5 dzieci niepełnosprawne ruchowo
  - 1 dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
  - 1 dziecko słabowidzące
- 3 klasy szóste – łącznie 60 uczniów, w tym 9 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 1 dziecko z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 2 dzieci niepełnosprawnych ruchowo
  - 1 dziecko słabowidzące
  - 1 dziecko słabosłyszące
  - 4 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną

- 4 klasy siódme – łącznie 66 uczniów, w tym 15 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 5 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 1 dziecko niepełnosprawne ruchowo
  - 4 dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
  - 1 dziecko słabosłyszące
  - 4 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną
- 2 klasy ósme – łącznie 36 uczniów, w tym 10 o szczególnych potrzebach edukacyjnych:
  - 2 dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera
  - 1 dziecko słabowidzące
  - 1 dziecko słabosłyszące
  - 6 dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną

Uczęszczało do nich łącznie 419 uczniów, w tym 88 z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.

W związku z nauczaniem integracyjnym w szkole zatrudniono następujących pracowników:

- 26 nauczycieli współorganizujących kształcenie I w półroczu 2023 r. i 25 nauczycieli II w półroczu 2023 r.,
- 3 psychologów,
- 1 pedagoga szkolnego,
- 2 pedagogów specjalnych (1 etat) w I półroczu 2023 r. i 1 pedagog w II półroczu 2023 r.,
- 3 logopedów (2 etaty), w I półroczu 2023 r. i 2 logopedów (2 etaty) w II półroczu 2023 r.,
- 4 nauczycieli terapii pedagogicznej (2 etaty) w I półroczu 2023 r. i 3 nauczycieli w II półroczu 2023 r.,
- 3 terapeutów pedagogicznych – integracja sensoryczna,
- 1 terapeuta pedagogiczny – ruchowy,
- 1 terapeuta pedagogiczny (surdopedagog, tyflopodagog, oligopedagog),
- 6 pomocy nauczyciela w I półroczu 2023 r. i 7 pomocy w II półroczu 2023 r. (w obowiązkach mają również opiekę nad uczniami podczas dowożenia).

Dla uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego zostały opracowane Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne, które dostosowują metody i formy kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci. Zgodnie z zaleceniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej zorganizowano następujące zajęcia specjalistyczne:

Rodzaj zajęć	I półrocze 2023 liczba uczniów	II półrocze 2023 liczba uczniów
Terapia logopedyczna	49	53
Integracja sensoryczna	59	58

Terapia pedagogiczna	42	39
Terapia psychologiczna	61	60
Zajęcia z pedagogiem	-	1
Rewalidacja ruchowa	23	21
Zajęcia z surdopedagogiem	11	9
Zajęcia z tyflopedagogiem	7	9
Zajęcia z oligofrenopedagogiem	18	19
Zajęcia socjoterapeutyczne	2	
Trening umiejętności społecznych	25	34
Alternatywne metody komunikacji	1	-

Uczniowie niepełnosprawni mieli możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły. Uczniowie klas integracyjnych przygotowywali uroczystości klasowe, szkolne i dla rodziców. Wychowawcy systematycznie organizowali wycieczki, biwaki, wyjścia do kina, teatru, itp. Uczniowie niepełnosprawni wzięli udział w Zielonej Szkole i kolonach organizowanych przez nauczycieli. Uczniowie korzystali z bogatej oferty zajęć artystycznych i kół zainteresowań. Brali udział w konkursach, przeglądach teatralnych, plastycznych, wokalnych, tanecznych i osiągnęli w nich liczne sukcesy.

Ogółem koszt prowadzenia nauczania integracyjnego w 2023 r. wyniósł 5.096.571 zł (bez kosztów opieki nad dziećmi w czasie dowożenia).

Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 3 im. Stanisława Staszica jako jedyna placówka w subregionie, prowadzi kształcenie osób z niepełnosprawnościami na poziomie ponadpodstawowym w oddziałach integracyjnych, w których zatrudniony jest drugi nauczyciel – nauczyciel współorganizujący kształcenie.

Według stanu na koniec 2023 roku w zespole szkół kształcenie specjalne odbywało się w 20 oddziałach, 113 uczniów posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 10 uczniów uczy się w klasach:

- trzy oddziały w klasie pierwszej,
- trzy oddziały w klasie drugiej,
- dwa oddziały w klasie trzeciej,
- dwa oddziały w klasie trzeciej na podbudowie szkoły podstawowej.

W Branżowej Szkole I stopnia w klasach pierwszych zorganizowano 4 oddziały integracyjne:

- w klasach drugich zorganizowano cztery oddziały integracyjne,
- w klasach trzecich zorganizowano trzy oddziały integracyjne.

Nauczyciele przedmiotów ogólnych i zawodowych dostosowują programy nauczania do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W szkole działa Zespół Psychologiczno – Pedagogiczno Integracyjny na czele z pedagogiem szkolnym.

W skład Zespołu wchodzi również nauczyciele wspomagający, terapeuci pedagogiczni, rehabilitant, logopeda oraz psycholodzy szkolni oraz powołany od roku szkolnego 2022/2023 pedagog specjalny. Członkowie Zespołu ustalają działania na dany rok szkolny, organizują Pikniki Integracyjne, Dni Integracji, przygotowują dokumentację związaną z kształceniem osób niepełnosprawnych oraz co najważniejsze, usprawniają młodzież z deficytami zdrowotnymi.

Nauczyciele wspomagający wspólnie z innymi nauczycielami skupiają się na pracy edukacyjnej i wychowawczej, realizują zintegrowane działania i przedsięwzięcia określone w programie. W szczególności prowadzą zajęcia dodatkowe odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów. Nauczyciele wspomagający prowadzą zajęcia rewalidacyjne, podczas których usprawniają dysfunkcje uczniów. Program spotkań rewalidacyjnych jest dopasowywany do osoby, która ma być nimi objęta. Jest on szczegółowo realizowany wraz z jego ewaluacją. Nauczyciele wspomagający pełnią zazwyczaj funkcję wychowawców klas, dzięki czemu mają stały kontakt z młodzieżą i rodzicami wychowanków.

Uczniowie wymagający specjalistycznej pomocy korzystają z zajęć terapii pedagogicznej oraz psychologicznej. Nauczyciele – specjaliści szczególnie zwracają uwagę na prawidłową adaptację uczniów integracyjnych w nowym środowisku, na wzmacnianie poczucia wartości i wspieranie ich w rozwijaniu relacji rówieśniczych, funkcjonowaniu w grupie.

Pedagog szkolny i pedagog specjalny podejmuje działania na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi we współpracy z rodzicami, nauczycielami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz z innymi instytucjami. Rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje ewentualne niepowodzenia szkolne. W trudnych sytuacjach motywuje młodzież do wysiłku, monitoruje ich postępy a także wspiera ich zdolności, umiejętności. Prowadzi systematycznie indywidualną terapię pedagogiczną.

Psycholodzy szkolni otaczają opieką psychologiczną uczniów, szczególnie tych wymagających dodatkowego wsparcia. Prowadzą indywidualną terapię psychologiczną, pracują nad rozwojem umiejętności społecznych wychowanków. Skupiają się na kształceniu asertywnej komunikacji, radzeniu sobie z negatywnymi emocjami, wzmacnianiu poczucia wartości uczniów i odkrywaniu ich mocnych stron. Podejmują działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych.

Terapeuci pedagogiczni prowadzą terapię pedagogiczną uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce. Zainteresować, zmobilizować, zachęcić, wyjaśnić, zrozumieć, pomóc, wprowadzić odpowiednie korekty, nie oceniać za pomocą stopni, szukać sposobów przezwyciężania trudności, to swoiste „wytyczne” dla pedagoga prowadzącego terapię. Systematyczne wykonywanie ćwiczeń pod kierunkiem nauczyciela terapeuty umożliwi lepsze funkcjonowanie ucznia w szkole, zapobiega powstawaniu niepowodzeń szkolnych i sprzyja wszechstronnemu rozwojowi uczniów poprzez eliminowanie zaburzonych funkcji rozwojowych.

Logopeda prowadzi zajęcia logopedyczne z uczniami wymagającymi takiej terapii. Wprowadza ćwiczenia mające na celu zmniejszanie dysfunkcji aparatu mowy.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi systematycznie włączają się w działania szkoły. Angażują się podczas organizacji imprez, przedstawień, licznych uroczystości szkolnych. Biorą udział w zajęciach dodatkowych oraz wspierają pracę Samorządu Uczniowskiego. Wielu z nich z powodzeniem startowało w konkursach, zawodach na szczeblu szkolnym, miejskim, wojewódzkim a nawet ogólnopolskim. Istotnym celem szkoły jest ukształtowanie sylwetki absolwenta jako dojrzałego człowieka o określonej postawie moralno-społecznej. Rodzice uczniów niepełnosprawnych wyrażają się o szkole w sposób pozytywny, rekomendując ją innym ludziom.

W roku 2023 **Miejskie Przedszkole Nr 3** zapewniało opiekę, wychowanie i nauczanie dzieciom niepełnosprawnym wraz z realizacją orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju wg zestawienia:

Liczba dzieci niepełnosprawnych z orzeczeniami w podziale na rodzaje niepełnosprawności:

1.01.2023-31.08.2023

rok urodzenia	2020	2019	2018	2017	2016	2015	razem
z autyzmem i zespołem Aspergera			1	2	3		6
niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja			1		3		4
niedosłyszające				1			1
niepełnosprawności sprzężone		1					1
razem		1	2	2	6		11

1.09.2023-31.12.2023

rok urodzenia	2020	2019	2018	2017	2016	2015	razem
z autyzmem i zespołem Aspergera	1		1	2			4
niepełnosprawność intelektualna							
niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja	1	1	1	1			4
niedosłyszające				2			2
niepełnosprawności sprzężone		1		2			3
razem							13

Realizacja orzeczeń odbywała się zarówno w grupie rówieśniczej poprzez edukację włączającą oraz poprzez realizację zajęć specjalistycznych indywidualnych lub w małych grupach.

Liczba dzieci niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością objętych zajęciami z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju:

Termin realizacji	Liczba dzieci
1.01.2023 - 31.08.2023	14
1.09.2023 - 31.12.2023	12

Realizacja opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju odbywała się głównie w ramach indywidualnych zajęć specjalistycznych, często z udziałem rodziców.

Przedszkole na swoim terenie realizuje pod nadzorem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siedlcach dla dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością zajęcia z programu „Za życiem”, dla 10-12 dzieci niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością, zajęcia realizują terapeuci przedszkolni.

W Miejskim Przedszkolu Nr 9 w roku 2023 z edukacji przedszkolnej korzystało 131 dzieci, w tym 8 z Ukrainy. Do przedszkola uczęszczało 2 dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego: jedno w roku szkolnym 2022/2023 i jedno w roku szkolnym 2023/2024. W przedszkolu zatrudniono 2 nauczycieli współorganizujących kształcenie, co zwiększyło o 1,5 etatu zatrudnienie kadry pedagogicznej.

W placówce poza nauczycielami wychowania przedszkolnego pracują także specjaliści: pedagog specjalny w wymiarze 9 godz. tygodniowo, psycholog w wymiarze 9 godz. tygodniowo, logopeda w wymiarze 11 godz. tygodniowo oraz terapeuta integracji sensorycznej w wymiarze 4 godz. tygodniowo.

Do Miejskiego Przedszkola Nr 13 im. Doroty Gellner w 2023 roku uczęszczało dwoje dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego – słabosłyszące. Zostały wsparte zajęciami rewalidacyjnymi przez specjalistów: surdopedagoga, logopedy, terapeuty SI.

Do Miejskiego Przedszkola Nr 15 w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 uczęszczało 5 dzieci z orzeczeniami o kształceniu specjalnym. Dzieci zostały wsparte zajęciami rewalidacyjnymi przez specjalistów: psychologa, logopedę, pedagoga specjalnego, terapeutę SI.

Miejskie Przedszkole Nr 25 od stycznia do sierpnia 2023 r. kształciło 2 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – jedno z niepełnosprawnością ruchową z afazją i jedno dziecko niedowidzące. Natomiast od października do grudnia 2023 r. - 2 dzieci z autyzmem. Dzieci zostały objęte terapią logopedyczną, psychologiczną, pedagogiczną, integracji sensorycznej, uczestniczyły w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne.

Do Miejskiego Przedszkola Nr 26 w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. uczęszczało troje dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego: 2 dzieci z autyzmem, 1 dziecko z niedosłuchem. Dzieci zostały objęte terapią logopedyczną, psychologiczną, pedagogiczną, integracji sensorycznej, uczestniczyły w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne i rozwijających uzdolnienia. Korzystają z dodatkowej pomocy nauczyciela (zatrudnione dwie osoby).

W obszarze wychowania przedszkolnego zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci realizowały także niepubliczne jednostki oświaty:

- Niepubliczne Przedszkole „Słoneczna Dolina”,
- Niepubliczne Przedszkole im. Kubusia Puchatka,
- Przedszkole Niepubliczne „Pinokio”,
- Prywatne Przedszkole Muzyczne „Nutka”,
- Niepubliczne Przedszkole „Akademia Maluszka”,

- Przedszkole Niepubliczne „Kraina Fantazji”,
- „Zameczek” Niepubliczne Przedszkole Aktywności Twórczej Montessori,
- Niepubliczne Przedszkole „Żółty Latawiec” – w największym zakresie,
- Niepubliczne Przedszkole „Tulinkowo”,
- Niepubliczne Przedszkole „Aleksandra”,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Żółty Latawiec”.

Dotacje z budżetu Miasta Siedlce do wymienionych wyżej jednostek oświaty na zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci osiągnęły w 2023 roku 5.631.087,88 zł.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej stwarza możliwości kształcenia się osobom niepełnosprawnym np. z obniżoną sprawnością intelektualną, obniżoną sprawnością funkcjonowania społecznego, z obniżoną sprawnością komunikowania się, z obniżoną sprawnością psychofizyczną z powodu chorób somatycznych – np. cukrzyca, z wyłączeniem osób niepełnosprawnych ruchowo, które poruszają się na wózkach inwalidzkich.

W okresie od 01.01.2023 do 31.08.2023 do szkoły uczęszczało 15 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, a w okresie od 01.09.2023 do 31.12.2023 – 13 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Na dzień 01.09.2023 - 67 uczniów posiadało opinię psychologiczno-pedagogiczną, pedagogiczną lub logopedyczną. Zatrudnionych było 9 nauczycieli współorganizujących kształcenie ucznia niepełnosprawnego.

W szkole uczniowie niepełnosprawni mają prawo do kształcenia specjalnego dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych. Praca z uczniem niepełnosprawnym odbywa się w oparciu o indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, zawierający zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów podejmowane wobec dziecka. Uczniowie niepełnosprawni byli objęci różnymi formami rewalidacji: terapia pedagogiczna, terapia psychologiczna, terapia logopedyczna, terapia ręki, trening zastępowania agresji, treningi umiejętności społecznych, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Szkoła wspiera rozwój uczniów niepełnosprawnych, także poprzez rozwijanie zdolności i zainteresowań.

W **Szkole Podstawowej nr 2 im. Gabriela Narutowicza** było 16 uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (choroby somatyczne i zagrożeniem niedostosowaniem społecznym). Uczniowie, którzy posiadają opinie (107) lub orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (16) mają dostosowane formy i metody pracy na lekcji zgodnie z zaleceniami PPP, dla każdego podopiecznego indywidualnie.

Do **Szkoły Podstawowej nr 4 im. Adama Mickiewicza** w okresie od 1.01.2023 r. do 31.08.2023 r. uczęszczało 18 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, zatrudnionych było 11 nauczycieli współorganizujących kształcenie.

W okresie od 1.09.2023 r. do 31.12.2023 r. 23 uczniów posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zatrudnionych było 10 nauczycieli współorganizujących kształcenie uczniów. Uczniowie niepełnosprawni byli objęci terapią pedagogiczną, logopedyczną, socjoterapią, treningiem umiejętności społecznych.

Szkoła Podstawowa nr 5 im. Władysława Rawicza stwarza warunki do kształcenia osób niepełnosprawnych. Zapewnia naukę uczniom na każdym etapie edukacyjnym. Realizuje działania na rzecz edukacji włączającej. W szkole uczniowie niepełnosprawni mają prawo do kształcenia specjalnego dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.

Praca z uczniem niepełnosprawnym odbywa się w oparciu o Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny, zawierający zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów podejmowane wobec dziecka. Uczniowie korzystają z pomocy nauczycieli współorganizujących proces kształcenia oraz biorą udział w zajęciach rewalidacyjnych.

Wszystkich uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego szkoła obejmuje pomocą psychologiczno-pedagogiczną oraz organizuje im zajęcia rewalidacyjne. W roku 2023 orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego posiadało 21 uczniów.

Podczas zajęć nauczyciele, wychowawcy, specjaliści zwiększają wiedzę wszystkich uczniów nt. problemów, z jakimi stykają się osoby niepełnosprawne. W ramach godzin wychowawczych nauka tolerancji, umiejętności współżycia z innymi (w tym niepełnosprawnymi), zrozumienie drugiego człowieka i uwrażliwienie na jego potrzeby.

Szkoła Podstawowa nr 7 im. Czesława Kamińskiego współpracowała z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym im. Marii Grzegorzewskiej w Siedlcach, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Siedlcach, „Domem pod Kasztanami” Domem Dziecka w Siedlcach, „Domem nad Stawami” Domem Pomocy Społecznej w Siedlcach, Stowarzyszeniem Pomocy Społecznej Rehabilitacji i Resocjalizacji im. H.Ch.Kofoeda, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Siedlcach, uczniami i ich rodzicami.

Dla dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zostało opracowanych 28 indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. W ramach tych programów uczniowie korzystali z pomocy nauczyciela współorganizującego kształcenie, a także uczestniczyli w zajęciach logopedycznych, socjoterapeutycznych, terapii psychologicznej, terapii pedagogicznej, terapii integracji sensorycznej, treningu umiejętności społecznych oraz rehabilitacji ruchowej z gimnastyką korekcyjną.

Szkoła uczestniczyła w akcjach charytatywnych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Obiekt szkoły przystosowany jest dla potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez:

- udostępnienie uczniom z niepełnosprawnością szafek,
- prawidłowe oświetlenie pomieszczeń,
- umieszczenie na schodach pasów w kontrastowych kolorach (pierwszy i ostatni schodek),
- wprowadzenie oznaczeń komunikacyjnych,
- wprowadzenie na ścianach korytarzy szlaków komunikacyjnych o innej fakturze,
- przystosowanie do wzrostu dziecka odpowiedniej wysokości stolika i krzesła.

W Szkole Podstawowej nr 9 im. Henryka Sienkiewicza od 1 stycznia 2023 r. do końca grudnia 2023 r. było 30 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Dwudziestu

trzech uczniów uczyło się w oddziałach ogólnodostępnych, natomiast 7 uczniów zostało objętych nauczaniem indywidualnym.

W placówce uczyło się 6 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego o niepełnosprawności związanej z zespołem Aspergera, 4 uczniów z autyzmem, 3 z niepełnosprawnością sprzężoną, w tym autyzm oraz niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym oraz zespołem Aspergera z niedowidzeniem. Ponadto 5 uczniów z niepełnosprawnością ruchową, 4 uczniów słabowidzących oraz 1 uczeń słabosłyszący.

Dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego opracowano Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne. Na ich podstawie zorganizowano specjalistyczne formy pomocy.

Od stycznia do grudnia 2023 roku objęto opieką psychologa, pedagoga specjalnego, rewalidatorów uczniów zgodnie ze wskazaniem ujętym w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Ponadto uczniowie uczestniczyli w terapii logopedycznej, pedagogicznej, terapii integracji sensorycznej, zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, usprawnianiu ruchowym, integracji sensorycznej. Dostosowano im również metody i formy pracy do ich indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych. Uczniowie mieli możliwość skorzystania z warsztatów oraz indywidualnych konsultacji związanych z dalszymi kierunkami kształcenia.

Ogromną rolę w polepszeniu funkcjonowania w szkole uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odgrywają nauczyciele współorganizujący proces kształcenia. W ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole zostało zatrudnionych 17 specjalistów. W swojej pracy zarówno szkoła, jak i specjaliści realizują ideę kształcenia włączającego. W toku edukacji realizacji podstawy programowej dostosowuje się ją do możliwości i potrzeb uczniów pracując metodami aktywizującymi. W kształceniu młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi szkoła koncentruje się na mocnych stronach ucznia, pozytywnej i udanej współpracy z rodzicami, opiekunami prawnymi, ponieważ ich udział jest niezbędny w celu wszechstronnego rozwoju uczniów.

Szkoła Podstawowa nr 10 im. Księżnej Aleksandry Ogińskiej jest obiektem znakomicie nadającym się do kształcenia osób niepełnosprawnych. Parterowy budynek szkolny jest pozbawiony jakichkolwiek barier architektonicznych. Wyremontowany podjazd przy drzwiach wejściowych, brak różnic poziomów, w pełni dostępna stołówka, świetlica, sale lekcyjne, toalety, gabinet medyczny z wykwalifikowaną pielęgniarką – wszystkie te elementy składają się na możliwość nauki osób niepełnosprawnych.

W nauczaniu osób z niepełnosprawnością ruchową szkoła posiada już duże doświadczenia. Do szkoły w poprzednich latach uczęszczały dzieci niepełnosprawne- poruszające się na wózkach inwalidzkich. Aktualnie do szkoły uczęszcza 2 uczniów poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Obecnie 120 uczniów posiada opinie, a 27 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wystawione przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Siedlcach.

Dla wszystkich uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opracowano Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne oraz zorganizowano zajęcia rewalidacyjne. Szkoła zatrudnia aktualnie w pełnym wymiarze 9 nauczycieli współorganizujących kształcenie specjalne.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U z 2023 r. poz. 2468) ośmiokrotnie organizowano dla uczniów nauczanie indywidualne w domu ucznia:

Lp.	Klasa	Okres nauczania	Tygodniowa liczba godzin zgodnie z arkuszem organizacyjnym
1.	IVb	13.03.2023 - 23.06.2023	8
2.	IVb	20.03.2023 - 23.06.2023	8
3.	VIIb	01.01.2023 - 28.02.2023 27.03.2023 - 23.06.2023	12 12
4.	VIIIc	01.01.2023 - 27.01.2023	12
5.	VIIIa	01.01.2023 - 23.06.2023	12
6.	Vb	13.09.2023 - 31.12.2023	9
7.	Vb	13.09.2023 - 31.12.2023	9
8.	Vb	03.10.2023 - 31.12.2023	9

Uczniowie realizujący wybrane zajęcia edukacyjne indywidualnie lub w grupie do 5 osób:

Lp.	Klasa	Okres nauczania	Tygodniowa liczba godzin zgodnie z arkuszem organizacyjnym
1.	IVc	01.01.2023 - 23.06.2023	4
2.	VIIb	24.01.2023 - 23.06.2023	12
3.	Vc	01.09.2023 - 31.12.2023	5
4.	VIIb	01.09.2023 - 31.12.2023	14

Łączny koszt nauczania indywidualnego oraz realizacji wybranych zajęć edukacyjnych indywidualnie lub w grupach do 5 osób, w 2023 r. wyniósł 75.196,78 zł.

Dzieci niepełnosprawne uczestniczą we wszystkich imprezach organizowanych na terenie szkoły, zgodnie ze swoimi możliwościami. Realizowany jest szkolny program wychowawczo-profilaktyczny. Uczniowie wymagający dodatkowych konsultacji, przejawiający trudności dydaktyczne lub wychowawcze, zostali kierowani na badania do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Gabinet medyczny w szkole jest czynny codziennie w godz. 8³⁰ - 15³⁰, zapewniając pomoc pielęgniarki szkolnej.

Szkoła Podstawowa nr 10 jest w stanie zaoferować w pełni dostępną dla niepełnosprawnych dzieci ofertę edukacyjną.

Szkoła Podstawowa nr 11 im. Jana Pawła II stwarza możliwości kształcenia osób niepełnosprawnych w oddziałach szkoły podstawowej. W 2023 r. orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Siedlcach, posiadało: od stycznia do czerwca 19 uczniów, od września do grudnia - 19 uczniów. Uczniowie ci, zgodnie z zaleceniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, zostali objęci rewalidacją oraz pomocą psychologiczno - pedagogiczną; uczestniczyli w zajęciach rozwijających kompetencje

emocjonalno-społeczne, terapii logopedycznej, terapii psychologicznej, zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, integracji sensorycznej, zajęciach z komunikowania się, zajęciach wyrównawczych, korzystali z pomocy nauczyciela współorganizującego kształcenie, pedagoga i psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego.

Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą, w miarę możliwości, w różnych formach aktywności: biorą udział w imprezach, spotkaniach klasowych, imprezach szkolnych, włączają się w różne akcje prowadzone na terenie szkoły i miasta; także akcje online, biorą udział w konkursach (nie tylko dla osób niepełnosprawnych), turniejach.

W Szkole Podstawowej nr 12 im. Kornela Makuszyńskiego w roku szkolnym 2022/2023 uczyło się 25 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, natomiast w roku 2023/2024 - 27. Były to dzieci słabowidzące, słabosłyszące, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z niepełnosprawnością ruchową, z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością sprzężoną oraz zagrożone niedostosowaniem społecznym.

Wszyscy uczniowie objęci byli pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Brali udział w zajęciach terapii pedagogicznej, psychologicznej, logopedycznej, integracji sensorycznej, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, rozwijających umiejętność uczenia się, rozwijających zainteresowania i uzdolnienia oraz zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych. Zgodnie z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej organizowane były zajęcia lekcyjne w grupie do 5 osób (język polski, matematyka, język angielski). Systematycznie monitorowane są postępy edukacyjne oraz sytuacja wychowawcza uczniów poprzez organizowanie zespołów nauczycieli specjalistów, porad i konsultacji udzielanych rodzicom i opiekunom prawnym. Na bieżąco dokonywana jest ocena efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz modyfikowanie metod i form pracy z uwzględnieniem potrzeb. Uczniowie biorą aktywny udział w programach, projektach, konkursach szkolnych i pozaszkolnych, są zaangażowani w życie szkoły.

Uczniowie korzystają z opieki pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa, terapeuty pedagogicznego, logopedy oraz nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej zatrudnionych w celu współorganizowania procesu kształcenia uczniów niepełnosprawnych. Ogólny koszt wynagrodzenia nauczycieli specjalistów w 2023 roku wyniósł 910.451,70 zł.

W 2023 r. dla uczniów posiadających orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego organizowano zajęcia rewalidacyjne. Z tego typu zajęć w roku 2023 korzystało 21 uczniów. Koszt organizacji zajęć rewalidacyjnych ogółem wyniósł 94.073,70 zł.

W obszarze szkół podstawowych zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci realizowały także jednostki niepubliczne:

- Katolicka Szkoła Podstawowa im. Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Aleksander”,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Żółty Latawiec”,
- Społeczna Szkoła Podstawowa STO.

Miasto Siedlce na zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w wymienionych wyżej jednostkach oświaty w 2023 roku udzieliło dotacji w łącznej wysokości 1.951.204,70 zł.

W I Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Prusa od 1.01.2023 r. do 31.08.2023 r. uczyło się w klasach ogólnodostępnych 10 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego:

- 3 uczniów słabowidzących,
- 2 uczniów z niepełnosprawnością ruchową,
- 1 uczeń słabosłyszący,
- 1 uczeń z niepełnosprawnością sprzężoną,
- 3 uczniów z autyzmem w tym z zespołem Aspergera.

Od 1.09.2023 r. do 31.12.2023 r. uczyło się w klasach ogólnodostępnych 13 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego:

- 1 uczeń słabowidzący,
- 2 uczeń z niepełnosprawnością ruchową,
- 1 uczeń słabosłyszący,
- 1 uczeń z niepełnosprawnością sprzężoną,
- 8 uczniów z autyzmem w tym z zespołem Aspergera.

W roku 2023 szkoła zatrudniała:

- 1 etat pedagoga,
- 1 etat pedagoga specjalnego.

W Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 2 im. Mikołaja Kopernika w 2023 r. uczyło się 11 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z orzeczoną niepełnosprawnością. Ponadto w szkole uczyło się jeszcze 4 uczniów, którzy posiadali orzeczenie o niepełnosprawności, ale nie mieli orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. To uczniowie chorzy przewlekłe.

Szkoła zapewnia im warunki do uczestnictwa w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym. Zapewnia rozwój indywidualny, by w przyszłości umożliwić im sukces w życiu osobistym i pełne włączenie w życie zawodowe i społeczne.

W Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 4 im. Kazimierza Wielkiego stwarza się możliwość kształcenia osób z niepełnosprawnościami. Praca z uczniem niepełnosprawnym odbywa się w oparciu o Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny, zawierający zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów podejmowane wobec dziecka. Uczniowie korzystają z pomocy nauczycieli współorganizujących proces kształcenia oraz biorą udział w zajęciach rewalidacyjnych.

W placówce kształci się łącznie 134 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 5 im. gen. Władysława Sikorskiego stwarza możliwości kształcenia osób niepełnosprawnych na poziomie szkoły ponadpodstawowej.

Szkoła jest dostępna dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, otwarta na ich potrzeby i możliwości, realizuje założenia edukacji włączającej (inkluzyjnej). Szkoła zapewnia każdemu uczniowi warunki do rozwoju i pełnego uczestnictwa w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym.

Celem szkoły jest zwiększanie szans edukacyjnych uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne i zawodowe.

W 2023 roku kształciło się 16 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, z uwagi na różne niepełnosprawności (3 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 4 uczniów z Zespołem Aspergera, 1 uczeń z autyzmem, 1 uczeń z hiperkinetycznymi zaburzeniami zachowania zagrożony niedostosowaniem społecznym, 2 uczniów z niepełnosprawnością ruchową, 1 uczeń z afazją, 2 uczniów słabostyszających, 1 uczeń słabowidzący, 1 uczeń z niepełnosprawnością sprzężoną – autyzm i niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim).

W 2023 roku zatrudniono nauczyciela współorganizującego kształcenie uczennicy z niepełnosprawnością sprzężoną, który wspomagał jej proces edukacyjny i usprawniał jej funkcjonowanie szkolne.

Szkoła zapewnia uczniom z niepełnosprawnościami pomoc psychologiczno-pedagogiczną w formie zajęć rewalidacyjnych, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego i matematyki. Nieodzowną formą wsparcia ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jest pomoc psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego, która odbywa się w formie indywidualnych porad i konsultacji.

Ideą i kierunkiem działań jest dostosowanie metod i form pracy, wymagań edukacyjnych, warunków nauki i organizacji kształcenia do potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych każdego ucznia, jako pełnoprawnego uczestnika procesu kształcenia.

W kształceniu młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi szkoła koncentruje się na mocnych stronach ucznia, współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, ponieważ ich udział jest niezbędny w skutecznym pomaganiu uczniowi. Ważnym aspektem edukacji włączającej jest angażowanie młodzieży niepełnosprawnej do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej.

Od 1 stycznia 2023 do końca czerwca 2023 roku w **Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 6 im. gen. Józefa Bema** uczęszczało 19 uczniów posiadających orzeczenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego. Od 1 września do końca grudnia 2023 roku w szkole uczyło się 21 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w oddziałach ogólnodostępnych. Dla każdego ucznia posiadającego orzeczenie opracowano Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny. Na ich podstawie zorganizowano specjalistyczne formy pomocy.

Od 1 września do końca grudnia 2023 roku opieką pedagoga specjalnego i psychologa objęto wszystkich tych uczniów, według potrzeb oraz zorganizowano ZRKES dla 7 uczniów. Od września 2023 roku do końca grudnia 2023 roku opieką psychologa i pedagoga specjalnego objęto wszystkich uczniów według potrzeb, terapią logopedyczną - 1 uczennicę oraz realizowano Zajęcia Rozwijające Kompetencje Emocjonalno-Społeczne dla 10 uczniów.

W swojej pracy szkoła realizuje ideę kształcenia włączającego. W toku edukacji realizuje wspólne podstawy programowe dostosowane do możliwości i potrzeb ucznia, pracuje metodami aktywnymi. Włączamy uczniów w życie klasy i szkoły (Samorząd Uczniowski, wolontariat, akcje społeczne). W kształceniu młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi koncentruje się na mocnych stronach ucznia, współpracy z rodzicami, opiekunami prawnymi, ponieważ ich udział jest niezbędny w skutecznym pomaganiu dziecku.

Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju młodzieży niepełnosprawnej wymaga organizacji odpowiednich zajęć specjalistycznych, korygujących ograniczenia psychofizyczne. Terapia logopedyczna umożliwi młodzieży z zaburzeniami mowy, niedosłuchem, autyzmem doskonalenie umiejętności komunikacji. Zajęcia Rozwijające Kompetencje Emocjonalno-Społeczne pozwalają rozwijać kompetencje społeczne, uczyć radzenia sobie z trudnymi emocjami, sprzyjają poznawaniu i wdrażaniu w życie ogólnie przyjętych norm i zasad.

Dużą rolę w polepszaniu funkcjonowania w szkole uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odgrywają konsultacje z nauczycielami przedmiotowymi. Podczas takich zajęć każdy otrzymuje adekwatną do potrzeb pomoc w nauce. Nieodzowną formą wsparcia ucznia o SPE jest opieka psychologa, pedagoga specjalnego, pedagoga i logopedy, która odbywa się najczęściej w formie indywidualnych, cyklicznych spotkań. Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową mogą również korzystać z możliwości dowożenia do szkoły.

Ważnym aspektem kształcenia włączającego jest angażowanie młodzieży z niepełnosprawnością do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej. Wychowawcy podejmują działania, które poszerzają ofertę zajęć pozalekcyjnych w szkole i zapewniają udział uczniów z niepełnosprawnością w uroczystościach i przedsięwzięciach klasy i szkoły oraz rozwijanie ich zainteresowań. Klasy organizują wycieczki, wyjścia do kina i teatru, muzeów oraz wyjazdy rekreacyjne. Uczniowie o SPE włączają się w zbiórki żywności prowadzone przez Caritas oraz uczestniczą w warsztatach profilaktycznych.

Wychowawcy, pedagodzy oraz psycholog szkolny współpracują z rodzicami, wspierając ich w sytuacjach kryzysowych, konsultują ważne decyzje dotyczące dzieci prowadzone są konsultacje w celu pełnego zdiagnozowania potrzeb edukacyjnych i zdrowotnych dzieci. Kadra pedagogiczna systematycznie podnosi swoje kwalifikacje, aby coraz skuteczniej tworzyć odpowiednie warunki do rozwoju młodzieży niepełnosprawnej, odpowiadając na ich potrzeby edukacyjne. Miasto przekazało dotację w wysokości 368.092,25 zł.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siedlcach w 2023 roku realizowała, w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” na lata 2022-2026, zadanie 2.4 „Wieloaspektowa i kompleksowa pomoc niepełnosprawnemu dziecku w okresie od 0. roku życia do rozpoczęcia nauki w szkole oraz jego rodzinie”.

Poradnia została wskazana przez Prezydenta Miasta Siedlce na jednostkę pełniącą funkcję wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego dla Miasta Siedlce do realizacji powyższego zadania.

W roku 2023 różnorodnymi zajęciami specjalistycznymi objęto 109 dzieci, w tym 3 dzieci do 3 roku życia. Dla każdego dziecka prowadzona jest indywidualna dokumentacja zawierająca program kompleksowego wsparcia, arkusz obserwacji, karty specjalistycznych zajęć terapeutycznych oraz dokumentację monitorującą działania związane z udzielaniem pomocy dzieciom i ich rodzinom.

Łącznie, w roku 2023 w ramach w/w programu, zrealizowano 6.577 godzin zajęć terapeutycznych, w tym: terapia pedagogiczna - 1.989,5 godz., terapia logopedyczna - 1.313 godz., terapia

psychologiczna - 930,5 godz., terapia integracji sensorycznej - 1.385 godz., zajęcia rehabilitacji ruchowej prowadzone przez fizjoterapeutów - 483 godz., bezpośrednia praca z rodziną dziecka (instruktaże, konsultacje, grupa wsparcia) - 476 godz.

Ze sprawozdania finansowego za rok 2023 wynika, że na realizację programu „Za życiem” wydatkowano kwotę 650.041,85 zł w ramach dotacji otrzymanej z budżetu państwa.

Prowadzone były działania informacyjne dotyczące realizacji programu, finansowania działania z budżetu państwa.

Realizacja przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Siedlcach zadań wynikających z programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przyniosła wymierne efekty:

- poszerzony dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci z niepełnosprawnością i ich rodzin,
- zwiększona możliwość oddziaływania terapeutycznego z uwagi na dużą liczbę różnorodnych zajęć,
- postępy w rozwoju psychomotorycznym, poprawa umiejętności komunikacyjnych dzieci z niepełnosprawnością,
- znaczący progres dzieci w ich funkcjonowaniu w sferze emocjonalno - społecznej,
- wsparcie rodziny w jej funkcji wychowawczej i opiekuńczej, pomoc w kształtowaniu właściwych relacji między zdrowym a niepełnosprawnym rodzeństwem,
- eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających aktywność dziecka i jego uczestnictwo w życiu społecznym,
- zintegrowanie działań między placówkami, których opieką objęte jest dziecko z niepełnosprawnością,
- wzrost wiedzy i kompetencji rodziców dotyczących problemów rozwojowych dziecka, poprzez aktywne włączenie ich w proces terapeutyczny oraz systematyczną współpracę.

Rozwijanie systemu szkolnictwa specjalnego

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Siedlcach zapewnia edukację, terapię oraz wychowanie dzieciom i młodzieży z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim. Wśród uczniów są dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym z Zespołem Downa, spektrum autyzmu oraz innymi poważnymi schorzeniami takimi jak: epilepsja, dziecięce porażenie mózgowe, cukrzyca, wady serca, mutyzm, niedosłuch, niedowidzenie, opóźnienia i zaburzenia mowy, nadpobudliwość psychoruchowa, zaburzenia emocjonalne, oraz zagrożenie niedostosowaniem społecznym. Uczniowie, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogą uczęszczać do szkoły, realizują nauczanie w formie indywidualnej (w domu lub placówce).

W Ośrodku funkcjonują: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Branżowa I stopnia, Szkoła Przysposabiająca do Pracy, Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze oraz Internat.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Siedlcach realizuje również wczesne wspomaganie rozwoju dziecka.

Na dzień 30.09.2023 roku:

- w 4 grupach internackich przebywało 24 wychowanków,
- w Szkole Podstawowej do 44 oddziałów uczęszczało 133 uczniów,
- w Szkole Branżowej I stopnia w 4 oddziałach naukę pobierało 18 uczniów,
- do Szkoły Przesposabiającej do Pracy do 11 oddziałów uczęszczało 43 uczniów,
- na Zajęcia Rewalidacyjno-Wychowawcze w 3 grupach uczęszczało 12 wychowanków,
- Wczesnym Wspomaganiem Rozwoju objęte było 1 dziecko,
- nauczaniem indywidualnym objęto 2 uczniów Szkoły Podstawowej oraz 2 podopiecznych Zespołów Rewalidacyjno-Wychowawczych.

Edukacja osób niepełnosprawnych w Ośrodku polega na integralnej realizacji funkcji wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej szkoły z uwzględnieniem specyficznych form i metod pracy oraz zasad nauczania.

Praca w Ośrodku z osobami niepełnosprawnymi opiera się na następujących założeniach:

- realizowanie funkcji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
- priorytetowe traktowanie rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych ucznia,
- dostosowanie celów, form i metod pracy do specyfiki indywidualnych potrzeb dziecka według zasad opisanych przez współczesne teorie nauczania oraz w oparciu o doświadczenia nauczycieli praktyków;
- nawiązanie pozytywnego kontaktu emocjonalnego nauczyciela z uczniem (jest podstawowym warunkiem efektywnej pracy),
- wczesne podjęcie oddziaływań rewalidacyjnych dających szansę na optymalizację rozwoju ucznia,
- nawiązywanie współpracy z rodziną ucznia, włączanie jej w tworzenie planu pracy z uczniem (IPET), a także w miarę możliwości realizowanie pewnych części planu w domu, udział rodziny w konsultacjach dotyczących postępów i trudności ucznia.

Ponadto rozwój umysłowy i dojrzałość społeczna ucznia z niepełnosprawnością intelektualną może ulegać poprawie w wyniku oddziaływań uwzględniających czynniki indywidualne i społeczne. Nawet niewielkie postępy ucznia powinny być wzmacniane, natomiast brak postępów nie podlega wartościowaniu negatywnemu,

Główne kierunki rozwoju Ośrodka realizowane w 2023 r.

- zapewnienie uczniom wszechstronnego rozwoju na miarę ich możliwości,
- wyposażanie ich w wiedzę i umiejętności niezbędne do funkcjonowania w dorosłym życiu,
- doskonalenie procedury funkcjonowania szkoły,
- doskonalenie organizacji pracy,
- integrowanie całej społeczności szkolnej,
- integrację społeczności szkolnej ze środowiskiem lokalnym,
- promocja oraz wzmacnianie pozycji szkoły w środowisku lokalnym,

- wspieranie kadry pedagogicznej w rozwoju kompetencji zawodowych,
- dostosowywanie funkcjonowania szkoły do zmieniających się przepisów prawa,
- doskonalenie jakości pracy wychowawczo-opiekuńczej,
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w Ośrodku,
- wdrażanie i zachowanie standardów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ocenianie, uczniów mające na celu wspieranie i motywowanie do pracy,
- budowanie własnej tradycji,
- doposażanie Ośrodka w celu stworzenia nowoczesnych i atrakcyjnych warunków nauki i pracy,
- szukanie innowacyjnych form pracy i terapii z osobami niepełnosprawnymi,
- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności kadry pedagogicznej,
- wdrażanie rozwiązań teleinformatycznych,
- wykorzystanie nowych technologii informacyjnych do realizacji zajęć dydaktycznych.

Podjęmowane inicjatywy szczególnie podkreślały rolę tolerancji i równouprawnienia, a tym samym autonomię i podmiotowość a także są szansą na wyrównywanie możliwości życiowych osób niepełnosprawnych.

Ośrodek włącza się również w proces integracji oraz edukacji środowiska oświatowego w regionie poprzez organizowanie licznych zajęć o charakterze otwartym. Współpracuje z uczelniami wyższymi kształcącymi studentów na kierunkach pedagogicznych umożliwiając im odbycie praktyk studenckich. W roku 2023 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym prężnie działała sekcja wolontariatu. Poprzez swoją codzienną pracę wolontariusze wspierali pracę Ośrodka, dzięki czemu kształcenie i wychowanie odbywało się na bardzo wysokim poziomie.

Miniony rok przyniósł wiele wyzwań związanych z wdrażaniem nowych rozwiązań, które przyczyniły się do ciągłości procesów edukacyjno- terapeutycznych.

Ponadto w placówce działalność prowadzi Stowarzyszenie „RAZEM przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Siedlcach”. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Swoją codzienną działalnością stowarzyszenie wspiera i uzupełnia pracę Ośrodka. Stowarzyszenie utrzymuje funkcjonowanie mieszkania treningowego, w którym uczniowie na zajęciach uczą się, jak samodzielnie dbać o zdrowie, gospodarować pieniędzmi, spędzać wolny czas, załatwiać sprawy w urzędach, przygotowywać posiłki, robić zakup oraz wykonywać różnego rodzaju prace porządkowe.

Wspieranie likwidacji barier w placówkach oświatowych

W 2023 roku w Szkole Podstawowej nr 2 zostało zmodernizowane wejście główne do szkoły o podjazd dla osób niepełnosprawnych.

Podobnie w Szkole Podstawowej nr 12 w ramach termomodernizacji wykonano podjazd dla niepełnosprawnych do wejścia głównego szkoły.

Kształcenie dzieci i młodzieży ciężko poszkodowanej w systemie indywidualnego nauczania

Kształcenie dzieci i młodzieży ciężko poszkodowanej w systemie indywidualnego nauczania w 2023 roku było realizowane we wszystkich przypadkach na wszystkich poziomach kształcenia, poczynając od szkoły podstawowej po szkoły ponadpodstawowe zgodnie z orzeczeniami wydanymi przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

W 2023 roku w szkołach podstawowych nauczaniem indywidualnym objętych było 51 uczniów, a koszt realizacji nauczania wyniósł 371.529,25 zł.

W szkołach ponadpodstawowych nauczaniem indywidualnym objętych było 111 uczniów, a koszt realizacji nauczania wyniósł 1.191.844,68 zł.

Nauczaniem indywidualnym w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Siedlcach w 2023 roku objętych było 9 uczniów poszczególnych szkół oraz 2 podopiecznych zespołów rewalidacyjno- wychowawczych. Koszt nauczania wyniósł 217.484,88 zł.

Łącznie w roku 2023 nauczaniem indywidualnym w szkołach objętych było 173 uczniów. Miasto Siedlce na realizację tego zadania poniosło koszty w wysokości 1.780.858,81 zł.

Finansowanie dowozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do szkół oraz zwrotu rodzicom kosztów dowozu

W Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w okresie od stycznia do czerwca 2023 r. dowożonych było 9 uczniów, zaś od września do grudnia 2023 r. - 11 uczniów. Dowóz zorganizowany był samochodami osobowymi TAXI oraz specjalistycznym samochodem MPK Siedlce.

Koszt dowożenia wyniósł 58.095,00 zł.

Koszt opieki podczas dowożenia dzieci w 2023 r. wyniósł 138.293,94 zł.

Łączny koszt dowożenia uczniów to kwota 197.388,94 zł.

W Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 6 im. Władysława Broniewskiego w pierwszym półroczu 2023 roku finansowano dowóz 29 dzieci niepełnosprawnych. W drugim półroczu 2023 roku finansowano dowóz 31 uczniów. Dowóz uczniów zorganizowała szkoła, korzystając z usług transportowych MPK.

Koszt dowozu dzieci niepełnosprawnych w 2023 r. wyniósł 300.000 zł.

Koszt opieki podczas dowożenia dzieci wynosi 208.055 zł.

W Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 3 im. Stanisława Staszica było 5 uczniów objętych dowozem, busem przystosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych z MPK na terenie miasta Siedlce. Koszt dowozu uczniów wyniósł 59.900 zł.

W **Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym** z bezpłatnych dowozów zorganizowanych przez Miasto Siedlce korzystało 94 uczniów (71 uczniów Ośrodka, 7 uczniów z SOSzW w Stoku Lackim, 1 uczeń z Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Żółty Latawiec”, 5 uczniów z Niepublicznego Przedszkola „Żółty Latawiec”, z Miejskiego Przedszkola Integracyjnego Nr 20 - 1 dziecko, z Miejskiego Przedszkola Nr 27 z Oddziałami Integracyjnymi raz w miesiącu 9 dzieci jeździło do Stoku Lackiego na zajęcia, 1 uczeń z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 6. Dowozy są organizowane dwoma busami Ośrodka oraz busami i autobusami MPK w Siedlcach. Opiekę nad uczniami objętymi dowozami sprawowały osoby zatrudnione w SOSzW w Siedlcach na stanowisku pomocy nauczyciela.

Poniesiony koszt dowozów wyniósł: 619.682,92 zł.

Poniesiony koszt opieki podczas dowozów: 178.087,00 zł.

W roku 2023 roku kontynuowano zgodnie z zawartymi umowami refundację kosztów ponoszonych przez rodziców na dowożenie 36 uczniów niepełnosprawnych, w tym: 1 ucznia do Branżowej szkoły I stopnia w Warszawie, 1 ucznia do Instytutu Głuchoniemych im. ks. Jakuba Falkowskiego w Warszawie, 1 dziecka do Przedszkola w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Laskach, 4 uczniów do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Stoku Lackim, 2 uczniów do Szkoły Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, 3 uczniów do Szkoły Podstawowej nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Siedlcach, 1 ucznia do Szkoły Podstawowej nr 12, 1 ucznia do I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach, 1 ucznia do IV Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach, 2 dzieci do Miejskiego Przedszkola Integracyjnego Nr 20 w Siedlcach, 1 dziecko do Miejskiego Przedszkola Nr 21 z Oddziałami Integracyjnymi w Siedlcach, 2 dzieci do Niepublicznego Przedszkola „Żółty Latawiec” w Siedlcach, 1 ucznia do Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Aleksander” w Siedlcach oraz 15 uczniów do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Siedlcach.

Na realizację tych umów w 2023 r. Miasto Siedlce poniosło koszty w wysokości: 78.340,14 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach udziela pomocy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901, ze zm.) oraz ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 44), osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, między innymi z powodu niepełnosprawności.

Ośrodek udziela pomocy w formie finansowej, rzeczowej, pracy socjalnej i poradnictwa, w tym specjalistycznego oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, jak również dziennego ośrodka wsparcia.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach prowadzi Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Pomoc pieniężna

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej mają osoby i rodziny, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego.

Ośrodek przyznaje i wypłaca zasiłki stałe, które przysługują osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Z pomocy tej w 2023 roku skorzystały łącznie 274 osoby na kwotę 1.479.680 zł, w tym 245 osób, które posiadały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Kolejna forma pomocy to zasiłki okresowe na bieżące potrzeby bytowe, przyznawane w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę lub niepełnosprawność, które są świadczeniem obligatoryjnym wypłacanym przez gminę. W 2023 roku z tej formy pomocy skorzystało 95 rodzin, w skład których wchodziła co najmniej jedna osoba niepełnosprawna i 75 rodzin, w skład których wchodziła co najmniej jedna osoba długotrwale chora.

W celu zaspokojenia jednorazowych potrzeb przyznawane są zasiłki celowe (świadczenia fakultatywne). Najczęściej pomoc ta jest przeznaczana na zakup opału na zimę, leków, dojazd na komisję lekarską do innego miasta, czy zakup gorącego posiłku lub żywności. W roku sprawozdawczym 196 rodzin, w skład których wchodziła co najmniej jedna osoba niepełnosprawna, zostało objętych pomocą w formie zasiłku celowego, w tym 35 rodzinom przyznano pomoc pieniężną w formie specjalnego zasiłku celowego.

Pomoc w postaci pracy socjalnej

Istotą pomocy społecznej jest udzielanie takiego wsparcia osobom lub rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, aktywność społeczną, skuteczną realizację ról społecznych, ale także szansę na rozwój. Skuteczna pomoc przejawia się nie tylko w pomocy finansowej, ale przede wszystkim w pracy socjalnej, rozumianej jako działalność zawodowa skierowana ku osobom w dotychczasowym środowisku.

W 2023 roku pomocy w formie pracy socjalnej udzielono 456 rodzinom, w których występuje problem niepełnosprawności.

Specjalistyczne poradnictwo

Pracownicy Ośrodka prowadzą specjalistyczne poradnictwo dla osób niepełnosprawnych, także w porozumieniu i współpracy z innymi instytucjami. Informacje o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych udzielane są przez Dyрекcję Ośrodka, pracowników socjalnych, członków Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, a także pracowników Zespołu ds. Pomocy Osobom Niepełnosprawnym. Wsparciem psychologicznym i działalnością terapeutyczną zajmują się pracownicy usług specjalistycznych.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach od października 1998 r. w oparciu o ustawę o pomocy społecznej oraz rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. (Dz.U. Nr 189, poz. 1598, ze zm.).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze, prowadzone są w zakresie uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia poprzez kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych oraz usprawnianie do funkcjonowania w społeczeństwie. Usługi realizowane są w miejscu zamieszkania podopiecznego według indywidualnych programów terapeutycznych, opracowanych przez osoby świadczące usługi z uwzględnieniem sugestii placówek specjalistycznych.

Zajęcia te dostosowane są do szczególnych potrzeb danej osoby, wynikających z rodzaju jej niepełnosprawności.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęte są osoby chore psychicznie, niepełnosprawne intelektualnie, osoby z autyzmem oraz osoby wykazujące inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

W 2023 roku objętych usługami było 26 osób w wymiarze od 6 godz. do 15 godz. zegarowych zajęć miesięcznie. Wśród wymienionych osób znajdowała się 1 osoba chora psychicznie, 5 osób niepełnosprawnych intelektualnie i 20 osób z autyzmem.

Pełny koszt 1 godziny usług w 2023 roku wynosił 60,00 zł. Kwota ta daje podstawę do obliczenia odpłatności za wykonaną usługę, zależną od dochodu osoby/rodziny, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2023 roku świadczone były przez 13 osób zatrudnionych na umowę zlecenia. Były to osoby z odpowiednim przygotowaniem zawodowym, kwalifikacjami oraz stażem pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Osoby świadczące usługi specjalistyczne po przeprowadzeniu obserwacji wstępnej m.in. opracowywały indywidualne programy terapeutyczne oraz dokonywały oceny efektów powyższych programów. Proces terapeutyczny obejmował również ścisłą współpracę z rodzinami podopiecznych.

Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

- 1) dofinansowanie do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym otrzymały 292 osoby na kwotę 404.106 zł, w tym:
  - 177 dorosłych osób niepełnosprawnych i 48 opiekunów, na łączną kwotę 312.768 zł
  - 35 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i 32 opiekunów, na łączną kwotę 91.338 zł
- 2) zrealizowano 613 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (np. kule, wózki inwalidzkie, protezy, aparaty słuchowe, pieluchomajtki, cewniki itp.) na kwotę 719.680 zł, w tym:
  - 551 wniosków dorosłych osób niepełnosprawnych na kwotę 575.072 zł
  - 62 wnioski dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na kwotę 144.608 zł
- 3) zrealizowano 12 wniosków o dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego na kwotę 17.000 zł, w tym:
  - dla 9 dorosłych osób niepełnosprawnych na kwotę 13.210 zł

- dla 3 dzieci niepełnosprawnych na kwotę 3.790 zł

- 4) dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymały 32 osoby na kwotę 243.302 zł,
- 5) dofinansowano 5 wniosków organizacji pozarządowych na realizację zadania z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych na ogólną kwotę 24.332 zł.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach

W ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Miasto Siedlce powołało Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach, działający w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach obejmuje swoim działaniem Miasto Siedlce oraz, na mocy zawartych porozumień, Powiat Siedlecki, Powiat Sokołowski i Powiat Łosicki.

Do zadań PZOoN należy:

- wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności osobom, które nie ukończyły 16 roku życia,
- wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 rok życia,
- wydawanie orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień osobom, które ukończyły 16 rok życia i posiadają jedno z ważnych, ostatecznych i prawomocnych orzeczeń, tj.: orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów wydane przed dniem 1 stycznia 1998 r. przez organ rentowy (ZUS, MSWiA, MON), orzeczenie KRUS o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane przed dniem 1 stycznia 1998 r.,
- wydawanie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność i stopień niepełnosprawności,
- wydawanie kart parkingowych,
- od dnia 2 stycznia 2024 r. do zadań zespołu należy także przyjmowanie, w celu przekazania do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie, wniosków o wydanie Decyzji Ustalającej Poziom Potrzeby Wsparcia.

Skład Zespołu stanowią:

- przewodniczący,
- sekretarz,
- pracownicy administracyjni (3 osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy, w 2024 r. planowany jest wzrost zatrudnienia kadry administracyjnej Zespołu),
- członkowie Zespołu, specjaliści powołani w skład Zespołu, posiadający uprawnienia do orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, tj.: lekarze różnych specjalności, psychologzy, pedagodzy, doradcy zawodowi, pracownicy socjalni.

Postępowanie orzecznicze, co do zasady jest zespołowe. Oznacza to, że w posiedzeniu składu orzekającego powiatowego zespołu uczestniczy co najmniej dwóch specjalistów, członków zespołu orzekającego, z których co najmniej jednym jest lekarz sprawujący jednocześnie funkcję przewodniczącego składu orzekającego. Drugim członkiem składu orzekającego może być

pedagog, psycholog, pracownik socjalny, doradca zawodowy albo inny lekarz. Posiedzenia składów orzekających z udziałem specjalistów odbywają się w zależności od potrzeb, po uprzednim uzgodnieniu terminów z członkami zespołu. Istnieje możliwość organizacji posiedzeń codziennie od poniedziałku do piątku, a także w soboty. Baza lokalowa Zespołu umożliwia organizację równocześnie dwóch składów orzekających.

W 2023 roku Zespół wydał łącznie:

- 5.693 orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- 2.871 legitymacji dokumentujących niepełnosprawność;
- rozpatrzył 1.714 wniosków o wydanie kart parkingowych.

W tabeli ujęto dane dotyczące wydanych orzeczeń w latach 2021–2023, w podziale na poszczególne powiaty.

Nazwa powiatu	Liczba wydanych orzeczeń		
	2021	2022	2023
Miasto Siedlce	1 777	1 854	2 450
Powiat Siedlecki	1 409	1 372	1 747
Powiat Sokołowski	696	758	1 004
Powiat Łosicki	412	397	492
Ogółem	4 294	4 381	5 693

Szczegółowe informacje o liczbie wydanych orzeczeń dla mieszkańców Miasta zawiera poniższa tabela.

rok rodzaj orzeczenia	2021	2022	2023
o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych ¹	225	243	277
z określeniem stopnia niepełnosprawności ² /w tym poniżej przedstawione zostały orzeczenia wydane po raz pierwszy:	1 482	1 552	2 108
w stopniu znacznym	129	132	261
w stopniu umiarkowanym	193	207	349
w stopniu lekkim	120	138	177
o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	63	49	44
o odmowie wydania orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia	7	10	21
Razem	1 777	1 854	2 450

¹ dotyczy wyłącznie osób przed 16 – tym rokiem życia,

² dotyczy wyłącznie osób po 16 – tym roku życia.

Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd” finansowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Dofinansowanie w ramach programu „Aktywny samorząd” wypłacono 67 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 406.023,97 zł, w tym:

MODUŁ I - dofinansowanie wypłacono 39 osobom niepełnosprawnym w łącznej kwocie 238.261,47 zł, m.in. na: zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu, pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, utrzymanie sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, zakup protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, zakup skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, dofinansowanie kosztów pobytu dziecka w przedszkolu, żłobku lub pod inną tego typu opieką.

MODUŁ II – dofinansowanie wypłacono 28 dorosłym osobom niepełnosprawnym w łącznej kwocie 167.762,50 zł w ramach dofinansowania kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Program pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, których adresatami są dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo traktowane na równi z ww. orzeczeniami.

Wsparciem w ramach Programu pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” objęto 89 osób, w tym 15 dzieci w wieku do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji; 62 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (w tym 30 osób z niepełnosprawnością sprzężoną) oraz 12 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w tym 5 osób z niepełnosprawnością sprzężoną).

W 2023 roku zrealizowano 20.499,5 godziny usług asystencji osobistej. Wydatkowano 847.988,59 zł ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz 17.705,00 zł ze środków Miasta Siedlce.

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności; osobami niepełnosprawnymi posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z ww. orzeczeniem poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Programem pn. „Opieka wytchnieniowa” w ramach pobytu dziennego objęto 29 osób, w tym 6 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności i 23 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W 2023 roku zrealizowano 5.655 godzin usług opieki wytchnieniowej. Wydatkowano 229.091,61 zł ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz 10.000,00 zł ze środków Miasta Siedlce.

„Dom nad Stawami” Dom Pomocy Społecznej w Siedlcach

„Dom nad Stawami” Dom Pomocy Społecznej jest placówką opiekuńczą, przeznaczoną dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych. Placówka dysponuje 105 miejscami dla kobiet i mężczyzn. Zapewnia całodobową opiekę, a w jej ramach świadczy usługi w zakresie potrzeb: bytowych, opiekuńczych i wspomagających. Poza pobytem stałym oferta Domu obejmuje możliwość opieki okresowej. Umożliwia również korzystanie na miejscu ze świadczeń przysługujących z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Charakterystyka mieszkańców Domu

Liczba miejsc – 105.

Liczba mieszkańców – 104 (w tym kobiet - 54, mężczyzn - 50).

W ciągu 2023 roku przebywało łącznie 135 osób.

W 2023 roku największą grupę osób stanowili mieszkańcy pomiędzy 71 a 90 rokiem życia – 68 osób. Strukturę wiekową wszystkich mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Wiek mieszkańców	Liczba osób
40 lat i poniżej	5
41 – 50 lat	4
51 – 60 lat	8
61 – 70 lat	28
71 – 80 lat	36
81 – 90 lat	32
91 – 100 lat	21
powyżej 100 lat	1
Razem	135

Stopień niepełnosprawności

Wśród wszystkich mieszkańców przebywających w 2023 roku w Domu największą grupę stanowiły osoby z I grupą inwalidzką, czyli znacznym stopniem niepełnosprawności (58 osób). Tylko jedna osoba miała III grupę – lekki stopień niepełnosprawności.

W 2023 roku w Domu przebywało 113 osób starszych i 22 mieszkańców przewlekle somatycznie chorych.

Grupa inwalidzka	Liczba osób
I – znaczny stopień niepełnosprawności	58
II – umiarkowany stopień niepełnosprawności	14
III – lekki stopień niepełnosprawności	1
bez ustalonej grupy	62
Razem	135

Prowadzona w Domu działalność integracyjna polega na organizowaniu spotkań mających na celu integrację osób niepełnosprawnych i zdrowych, pokonywaniu barier, stwarzaniu wzajemnej akceptacji, tolerancji i zrozumienia. Miała również na celu nawiązywanie, utrzymywanie i rozwijanie kontaktów, więzi z rodziną i środowiskiem.

W roku 2023 Dom uczestniczył i był organizatorem wydarzeń integrujących środowiska osób niepełnosprawnych oraz osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. W ramach działalności terapii zajęciowej w „Domu nad Stawami” zorganizowano następujące imprezy i uroczystości m.in:

- „Spotkanie świąteczne”, występ grupy teatralnej „Tacy Sami” z Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych,
- X Wewnętrzny Turniej krzyżówkowy w „Domu nad Stawami”,
- „VIII Wiosenny Turniej Boccia o Puchar Dyrektora „Domu nad Stawami”, który na stałe wpisał się w kalendarz wydarzeń organizowanych w DPS, udział w zawodach brali podopieczni WTZ, ŚDS, DPS, wolontariusze i słuchacze z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Siedlcach,
- „Piosenka jest dobra na wszystko”, integracyjna śpiewanie ze słuchaczami z „Medyka”,
- Bal Andrzejkowy to wydarzenie integracyjne, które odbywa się każdego roku, zabawa zorganizowana jest w sposób tematyczny, w roku 2023 tematem przewodnim była zabawa w remizie strażackiej, gościem specjalnym był pan Krzysztof Wierzejski, sekretarz Zarządu Oddziału Powiatowego OSP w Łosicach, w imprezie brały udział zaprzyjaźnione placówki z Siedlec i z regionu siedleckiego, wolontariusze i muzycy,
- „Pożegnanie Lata”, zabawa taneczna przy grillu. Spotkanie odbyło się w „Ogrodzie Marzeń” na terenie Domu, w spotkaniu uczestniczyli pracownicy Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Caritas Diecezji Siedleckiej,
- 104 rocznica urodzin pani Lucyny mieszkanki Domu,
- ponadto Dom był organizatorem Narodowego Czytania „Nad Niemnem” E.Orzeszkowej w „Domu nad Stawami”, do czytania zaangażowali się nie tylko mieszkańcy i pracownicy Domu, ale także osoby spoza DPS, tj: poeta pan Robert Głozak, pracownicy biblioteki pedagogicznej w Siedlcach i wolontariusze.

Mieszkańcy DPS uczestniczyli także w imprezach i uroczystościach organizowanych poza terenem Domu.

Dom pomagał mieszkańcom w dostępie do przyrody, historii i dóbr kultury naszego kraju. Zorganizowano następujące wycieczki:

- wycieczkę na wieś Grzybów w okolicach Sarnak,
- wyjazd do przyjaciół na działkę w Koszewnicy,
- pielgrzymka do Budziszyna i odpoczynek we wsi Skupie,
- „Z wizytą w pałacu Zamoyskich”, zwiedzanie Muzeum Zamoyskich w Kozłowie.

Promując kontakt z przyrodą Mazowsza, zaproszono do DPS przyrodnika pana dr. Ireneusza Kaługę założyciela i prezesa Grupy Ekologicznej „Bocian”, który poprowadził prelekcję na temat wędrówek bocianów.

W ramach codziennych zajęć, prowadzone są różnorodne rodzaje terapii. Były to zajęcia wyzwalające twórczość własną np. spotkania z poetą, zajęcia teatralne, plastyczne, muzyczne, taneczne, wspólne śpiewanie karaoke. W swojej pracy Dom wspiera mieszkańców w rozwijaniu i podtrzymywaniu ich zdolności manualnych, aktywizuje i pomaga w wyrażaniu emocji. Stosowane są także zajęcia ruchowe i rekreacyjne, ze zwracaniem uwagi aby rodzaje terapii, były dostosowane do możliwości psychofizycznych mieszkańców oraz wspomagały rozwój dotychczasowych pasji i odkrywanie nowych zainteresowań. Zajęcia prowadzone były w taki sposób aby w okresie letnim jak najwięcej czasu spędzać na świeżym powietrzu np. spotkania w „Ogrodzie marzeń”, spacer, zajęcia taneczne, grill, zajęcia ogrodnicze np. uprawa pomidorów.

Natomiast codzienne formy pracy terapeutycznej i zajęć prowadzone były wg ustalonego tygodniowego grafiku i w miarę indywidualnych potrzeb mieszkańców:

- Rozmowy terapeutyczne (indywidualne i grupowe) – prowadzone były codziennie. Rozmowy miały na celu poznanie stanu emocjonalnego mieszkańca, rozładowanie ew. napięć emocjonalnych, a także poznanie problemów podopiecznego i pomoc w ich rozwiązaniu.
- Arteterapia - zajęcia plastyczno–techniczno–rękodzielnicze – prowadzone były codziennie wg grafiku zajęć oraz indywidualnych potrzeb mieszkańców. Zajęcia odbywały się w pracowniach, w holu, oraz w pokoju mieszkańca (zajęcia indywidualne). W pracowniach plastyczno – technicznych mieszkańcy wykonywali prace zgodnie z własnymi zdolnościami i pomysłami.
- Zajęcia w bibliotece – biblioteka była otwarta każdego dnia. Osobą opiekującą się księgozbiorem i odpowiedzialną za wypożyczanie książek i prasy była mieszkanka Domu, która pełniła tam dyżury. W sali multimedialnej za pośrednictwem radiowęzła czytane były artykuły, opowiadania, mieszkańcy słuchali codziennie audiobooków (były to książki w częściach, baśnie i opowiadania). W ramach zajęć bibliotecznych kontynuowaliśmy współpracę z Miejską Biblioteką Publiczną w Siedlcach.
- Zajęcia wyzwalające twórczość własną – czytanie poezji i innych utworów literackich, dyskusje i rozważania w grupie podczas spotkań w holu, na świeżym powietrzu lub w trakcie zajęć pracowniach terapii.
- Muzykoterapia – zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu, w holu Domu z udziałem wolontariuszy: Pana Stanisława, który jest akordeonistą, pana Macieja gitarzysty i pani Antoniny, która gra na skrzypcach i mandolinie. Mieszkańcy podczas zajęć słuchali melodii, śpiewali piosenki, mieli możliwość słuchania muzyki każdego dnia za pośrednictwem radiowęzła. Oprócz tego podopieczni uczestniczyli w koncertach i występach w Domu i poza nim.

- Zajęcia teatralne odbywały się średnio raz w tygodniu w razie potrzeby częściej np. przed planowanymi występami. Zajęcia prowadzone są w ramach grupy teatralnej „Albert”. Grupa teatralna w 2023 roku wystawiła 6 spektakli.
- Zajęcia komputerowe: mieszkańcy korzystali z nauki i obsługi komputera, nauki edytorów tekstu, korzystania z internetu, grania w gry online itp.
- Filmoterapia: seanse filmowe (często na prośbę mieszkańca, przeważają filmy przedwojenne, historyczne. dokumentalne lub przyrodnicze).
- Treningi pamięci – zajęcia prowadzone były w pracowniach terapii zajęciowej w bibliotece, w sali pobytu dziennego, w pokojach mieszkańców a także na świeżym powietrzu.
- Ergoterapia – zajęcia polegały na wykonywaniu prac pielęgnacyjnych i porządkowych wewnątrz i wokół obiektu np. dbanie o estetykę wokół i wewnątrz budynku, sprzątanie pracowni plastycznej, prace ogrodnicze (zajęcia ogrodnicze to dbanie o kwiatostan w Domu i w ogrodzie, tj. podlewanie i przesadzanie kwiatów doniczkowych, pielienie rabat grabienie liści.
- Zajęcia rekreacyjne w ramach zajęć umożliwiono mieszkańcom kontakt z przyrodą, spacer po okolicy, rozwiązywanie krzyżówek, gra w boccia i w tenisa stołowego.
- Zajęcia z elementami choreoterapii - mieszkańcy aktywnie uczestniczyli w zajęciach, które były dostosowane do możliwości uczestników. Celem była wspólna integracja, nawiązanie relacji międzyludzkich.
- Radiowęzeł „Radiostawy” – przez radiowęzeł mieszkańcy w swoich pokojach mogli wysłuchać transmisji koronki, różańca i Mszy Św., które były odprawiane przez pięć dni w tygodniu w Kaplicy pw. św. brata Alberta. Każdego dnia prowadzi poranne audycje z mieszkańcami.
- Spotkania urodzinowe mieszkańców – urodziny mieszkańców były obchodzone raz w miesiącu.

W 2023 roku Dom utrzymywał współpracę ze stowarzyszeniami, instytucjami, organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i społeczności lokalnej:

- Katolickim Stowarzyszeniem Niepełnosprawnych Diecezji Siedleckiej,
- Klubem Seniora „Zdrowie”,
- Stowarzyszeniem „Nasz Kotuń”,
- Centrum Wolontariatu,
- Zrzeszeniem Terapeutów Zajęciowych,
- Centrum Kultury i Sztuki w Siedlcach,
- Miejskim Ośrodkiem Kultury,
- Gminnym Ośrodkiem Kultury w Chodowie,
- Miejskim Klubem Sportowym w Siedlcach „Pogoń”,
- Węgrowskim Ośrodkiem Kultury,
- Miejską Biblioteką Publiczną w Siedlcach,
- NoveKino w Siedlcach,

- Ośrodkiem Jeździeckim UPH w Siedlcach,
- Dziennym Domem „Senior +” w Zbuczynie,
- Środowiskowym Domem Samopomocy w Siedlcach,
- Środowiskowym Domem Samopomocy w Nowych Litewnikach,
- Środowiskowym Domem Samopomocy w Tchórzewie,
- Domem Pomocy Społecznej w Jabłonie Lackiej,
- Domem Pomocy Społecznej w Wirowie,
- Domem Pomocy Społecznej „Św. Józefa” w Mieni,
- Domem Pomocy Społecznej „Jedlina” w Mieni,
- Domem Pomocy w Ptaszkach z filią w Kukawkach,
- Warsztatami Terapii Zajęciowej w Siedlcach,
- Warsztatami Terapii Zajęciowej w Skórcu,
- Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kisielanach.

Wolontariat im. Anny Piliś.

Wolontariusze w roku 2023 uczestniczyli w następujących uroczystościach:

- Spotkanie świąteczne,
- Karnawałowe spotkanie muzyczno – taneczne,
- Dzień św. Walentego,
- Dzień Kobiet,
- Pierwszy Dzień Wiosny,
- Spotkanie Wielkopostne przygotowane przez wolontariuszy,
- Pomoc podczas spektaklu teatralnego pt „Ścieżki życia”,
- Spotkanie Wielkanocne, spotkanie przygotowane przez wolontariuszy,
- Integracyjny Wiosenny Turniej Boccia,
- Koncert scholi ze Starego Opoła,
- Towarzystwo mieszkańców podczas wyjścia na Jarmark św. Stanisława,
- Dzień Matki – pomoc podczas grilla,
- Odpust ku czci św. Brata Alberta,
- Pomoc podczas przedstawienia z okazji 1 sierpnia oraz podczas koncertu patriotycznego,
- Uczestnictwo w pożegnaniu lata,
- Wyjście z mieszkańcami na Targi Rolnicze,
- Pomoc podczas pielgrzymki do Budziszyna,
- Uczestnictwo w Narodowym Czytaniu,

- Dzień Seniora,
- VI rocznica nadania im. Anny Piliś wolontariatowi,
- Poetycka jesień,
- Bal Andrzejkowy,
- 104 urodziny p. Lucyny Kosmali,
- Spotkanie przedświąteczne.

Oprócz uczestnictwa w uroczystościach na terenie DPS, wolontariusze prowadzili rozmowy indywidualne z mieszkańcami, asystowali podczas zajęć plastycznych. W każdy czwartek i piątek odbywały się zajęcia muzyczne, prowadzone przez naszych wolontariuszy. W okresie letnim mieszkańcy przy wsparciu wolontariuszy korzystali ze spacerów na świeżym powietrzu. Wolontariusze prowadzili rozmowy z mieszkańcami w ich pokojach, czytali im książki.

W 2023r do wolontariatu przybyło kilku nowych wolontariuszy:

- I kwartał – 8 osób,
- II kwartał – 5 osób,
- III kwartał – 1 osoba,
- IV kwartał – 2 osoby.

Systematycznie pracowało w wolontariacie w 2023 roku 16 wolontariuszy, łącznie wolontariusze przepracowali 1.010 godzin. W minionym roku Dom korzystał ze wsparcia i pomocy wolontariuszy z Centrum Wolontariatu Caritas Diecezji Siedleckiej, dzięki którym mieszkańcy mogli pójść na Jarmark św. Stanisława.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Siedlcach

Zgodnie z Uchwałą nr LVII/567/2022 Rady Miasta Siedlce z dnia 28 września 2022 r. w sprawie zmiany Statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Siedlcach tutejsza placówka jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób dorosłych, mieszkańców miasta Siedlce, przewlekle psychicznie chorych (typu A), osób z niepełnosprawnością intelektualną (typu B) oraz dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typu C).

Od dnia 1 stycznia 2023 r. siedziba jednostki mieści się przy ul. Henryka Sienkiewicza 32.

Placówka dysponuje 55 miejscami.

Formy prowadzonej działalności

1. Rodzaje treningów funkcjonowania w życiu codziennym:

- Trening nauki higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny

W trakcie zajęć wyrabiane i utrwalane były nawyki w zakresie utrzymania higieny osobistej.

- Trening kulinarny

W trakcie treningu nabywano umiejętności przyrządzania prostych potraw, stosowania zasad zdrowego żywienia, właściwego przechowywania produktów spożywczych, dbania o czystość naczyń i kuchni, prawidłowej obsługi sprzętów kuchennych.

- Trening umiejętności praktycznych

W trakcie zajęć uczestnicy próbowali poradzić sobie z czynnościami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego.

- Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi

Uczestnicy planowali, a następnie wraz z terapeutą, robili zakupy, poznawali nominały i wartość pieniądza, ceny towarów i usług.

- Zajęcia techniczne

Zajęcia obejmowały naukę wykonywania prostych napraw i prac konserwacyjnych oraz naukę odpowiedniego wykorzystania narzędzi i elektronarzędzi.

2. Rodzaje treningów umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

- Trening umiejętności społecznych polega na kształtowaniu pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami i innymi osobami w czasie zakupów.

- Społeczność ŚDS

Podczas spotkań społeczności uczestnicy omawiali bieżące wydarzenia z własnego życia, z życia społeczności lokalnej oraz wydarzenia mające miejsce w kraju i za granicą.

- Rada ŚDS (zebrania samorządu)

Podczas spotkań samorządu, zwanego Radą ŚDS, uczestnicy poznawali zasady demokratycznych wyborów, tworzenia własnej struktury samorządu, prowadzenia zebrań, konsekwencje odpowiedzialności za podejmowane decyzje. Z własnej inicjatywy zbierali składki (5 zł miesięcznie) i decydowali o celu, na jaki miały być przeznaczone. Na Radzie składane były propozycje wyjazdów, terminów imienin/urodzin i omawiano inne sprawy bieżące.

3. Rodzaje treningów umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej):

- Trening umiejętności komunikacyjnych

Zajęcia indywidualne z osobami mającymi trudności w komunikowaniu się, szczególnie werbalnym. Obejmował pracę nad inicjowaniem kontaktu, wyrażaniem komunikatów w sposób umożliwiający zrozumienie przez inne osoby, poznawanie alternatywnych metod porozumiewania się (mówik, symbole PCS, język migowy).

4. Rodzaje treningów umiejętności spędzania czasu wolnego:

- Trening rozwijania zainteresowań literaturą oraz rozwijania zainteresowań audycjami radiowymi lub telewizyjnymi.

- Trening rozwijania zainteresowań internetem

Stosownie do indywidualnych możliwości biorący udział w zajęciach ćwiczyli umiejętności w zakresie obsługi komputera, przepisywania tekstów, bezpiecznego korzystania z internetu.

- **Udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych**

Podczas zajęć uczestnicy poznawali zasady *savoir-vivre*, integrowali się przy grach stolikowych, kalamburach, karaoke, brali udział w dyskotekach. Poza tygodniowym harmonogramem zajęć odbywały się liczne spotkania, wyjścia i wycieczki.

- **Zajęcia muzyczno-teatralne**

W ramach zajęć uczestnicy wykonywali proste ćwiczenia wokalne, ćwiczyli dykcję, uczyli się tekstów piosenek na pamięć oraz układów tanecznych.

- **Zajęcia plastyczne**

Polegały na rozwijaniu talentów, nabywaniu umiejętności w obrębie różnych technik plastycznych, tj. prac malarskich wykonywanych techniką pasteli, akwareli, węgla, ołówka, kredki, farb akrylowych i wykonywaniu kartek okolicznościowych.

- **Zajęcia rękodzielnicze**

Zajęcia polegały na nauce i utrwalaniu umiejętności z zakresu ozdabiania przedmiotów użytecznie-dekoracyjnych (*decoupage*), wykonywaniu prac manualnych z wykorzystaniem filcu, modeliny, koralików, sznurka, masy solnej itp.

5. Poradnictwo psychologiczne.

Prowadzone w formie zajęć indywidualnych. Podczas spotkań z psychologiem omawiane były bieżące problemy związane z funkcjonowaniem uczestnika w grupie, w środowisku domowym i rówieśniczym oraz sposoby rozwiązywania tych problemów.

6. Realizacja pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych.

W większości przypadków rodzice/opiekunowie sami nadzorowali przebieg leczenia. Pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych realizowana była w ŚDS w następujących formach:

- uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza,
- pomoc w zakupie leków,
- pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia.

7. Realizacja pomocy w załatwianiu spraw urzędowych.

Każdy z uczestników ma wyznaczonego pracownika Domu, zwanego „rzecznikiem”, który w miarę potrzeb udzielał wsparcia i pomocy w załatwianiu spraw urzędowych. Pomoc polegała najczęściej na wspieraniu uczestników w dopełnianiu formalności związanych z kontynuacją korzystania z usług świadczonych w ŚDS (napisaniu podania), odbieraniu decyzji administracyjnych dotyczących skierowania do ŚDS, pomocy w kompletowaniu dokumentów do PZOoN, ZUS i innych urzędów.

8. Realizacja niezbędnej opieki.

Spośród 54 uczestników ŚDS, 50 mieszkało z rodzicami/opiekunami. Większość samodzielnie przychodzi na zajęcia. W sytuacji, gdy jest to konieczne, uczestnicy są przyprowadzani i odbierani po zajęciach przez rodziców/opiekunów. W jednym przypadku uczestniczka była odbierana i przyprowadzana na przystanek autobusowy przez opiekuna zatrudnionego w ŚDS. Powodem było ograniczenie ruchowe i podeszły wiek mamy ww. uczestniczki. Ponadto wszyscy pracownicy w trakcie realizacji zajęć zapewniali opiekę i nadzór nad bezpieczeństwem uczestników, zarówno na terenie placówki, jak i w czasie

wyjsć i wyjazdów, w szczególności nad osobami, o których mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

9. *Realizacja terapii ruchowej:*

- zajęcia sportowe,
- turystyka i rekreacja
- boccia - wyodrębniona z zajęć sportowych jako dyscyplina przeznaczona dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i dużą popularność wśród uczestników ŚDS w Siedlcach.

10. *Umożliwienie spożywania gorącego posiłku.*

Dom umożliwia uczestnikom spożywanie gorącego posiłku przyniesionego z domu. Posiłki przygotowane w ŚDS w ramach treningów kulinarnych spożywają uczestnicy tych zajęć.

11. *Aktywizacja w kierunku uczestnictwa w innych formach w ramach WTZ, podjęcia zatrudnienia lub inne:*

W ramach Treningu Umiejętności Praktycznych i Treningu Umiejętności Społecznych. podejmowano działania mające na celu przygotowanie uczestników do podjęcia pracy oraz pomoc w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia.

Opis współpracy z podmiotami w środowisku lokalnym i jej efektów

1) rodziny i opiekunowie:

- zaproszenie do udziału w spotkaniach zespołu wspierająco-aktywizującego podczas tworzenia indywidualnego planu wspierająco-aktywizującego,
- indywidualne spotkania z rodzicem/opiekunem - dotyczyło trudnych sytuacji we wzajemnych relacjach uczestników grupy, trudnych sytuacji w domu zgłaszanych przez uczestnika lub rodzica/ opiekuna; według potrzeb,
- rozmowy telefonicznie z rodzicami/opiekunami; na bieżąco, według potrzeb,
- zebrania/spotkania z rodzicami.

2) OPS/PCPR – pracownicy ŚDS byli w stałym kontakcie z pracownikiem socjalnym MOPR w Siedlcach. Kontakt dotyczył spraw związanych z wydawaniem decyzji administracyjnych, jak i zagadnień dotyczących funkcjonowania uczestników w środowisku.

3) PZP, szpitale, lekarze – współpraca nawiązywana była w przypadku potrzeby pomocy uczestnikowi w umówieniu wizyty;

4) PUP- poszukiwanie ofert pracy adekwatnych do możliwości uczestników;

5) organizacje pozarządowe:

- Bank Żywności – wykorzystanie produktów żywnościowych w pracowni kulinarnej, jako poczęstunek podczas spotkań Społeczności ŚDS oraz dystrybuowanie żywności uczestnikom;
- UKS TYTAN GIŻYCKO – udział w turniejach bocci i warsztatach dla osób niepełnosprawnych;
- Stowarzyszenie Młodzieży Aktywnej Aviator w Sokołowie Podlaskim – udział w turnieju gry w kręgle,

- WTZ Caritas Diecezji Siedleckiej w Kisielanach Żmichach – udział w imprezie,
  - WTZ Caritas Diecezji Siedleckiej w Skórcu – udział w spartakiadzie dla osób niepełnosprawnych,
- 6) kościoły i związki wyznaniowe – udział w mszy św. w Popielec, wizyty na cmentarzach, udział w obchodach Dnia Papieskiego, udział w rekolekcjach.
  - 7) placówki kulturalne – udział w wydarzeniach kulturalnych w ramach oferty Miejskiego Ośrodka Kultury w Siedlcach, Centrum Kultury i Sztuki im. A.Meżeryckiego w Siedlcach, Muzeum Regionalnego w Siedlcach, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Siedlcach, Kina Helios.
  - 8) placówki sportowe - udostępnienie sali sportowej w Ośrodku Sportu i Rekreacji znajdującym się w strukturach Agencji Rozwoju Miasta Siedlce.
  - 9) placówki oświatowe – SOSz-W w Stoku Lackim, SOSz-W im. M.Grzegorzewskiej w Siedlcach, UPH w Siedlcach Wydział Nauk Humanistycznych - udział w imprezach, jubileuszach i innych wydarzeniach dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
  - 10) wolontariusze liczba zawartych umów: 1, trwa od 2020 r.
  - 11) inne – Nadbużański Park Krajobrazowy, Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach - udział w warsztatach, wizytach studyjnych, prelekcjach, konkursach i innych wydarzeniach; placówki pomocowe: DPS w Siedlcach, DPS w Wirowie, ŚDS w Tchórzewie, ŚDS w Nowych Litewnikach, ŚDS w Sokołowie Podlaskim – udział w imprezach oraz innych wydarzeniach dedykowanych uczestnikom ŚDS.

Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach

Niepełnosprawność towarzyszy człowiekowi od zawsze. Jest związana ze stanem zdrowia jednostki i może pojawiać się na każdym etapie rozwoju człowieka. Pomimo, że niepełnosprawność posiada wymiar indywidualny, traktowana jest jako zjawisko społeczne.

Praca jest czynnikiem mającym wpływ na życie i funkcjonowanie jednostek, zarówno tych w pełni sprawnych, jak i tych z dysfunkcjami organizmu. Pełni ona wiele różnorodnych funkcji w życiu człowieka, daje poczucie bezpieczeństwa jednostce oraz umożliwia zaspokajanie wielu różnorodnych potrzeb.

Aktywność zawodowa pozwala jednostce z dysfunkcją organizmu zaspokajać potrzeby, daje również poczucie niezależności i możliwość zapewnienia materialnych podstaw bytu. Stąd wynika tak duże znaczenie przypisane względem ekonomicznym. Praca dla tych osób jest również sposobem na nawiązanie nowych kontaktów oraz asymilację z otoczeniem, podnosi samoocenę i pozwala na samorealizację. Zwiększanie szans na zatrudnienie i powrót do czynnego życia zawodowego osób niepełnosprawnych stanowi istotne wyzwanie dla Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach (dalej PUP w Siedlcach). Niepełnosprawność często bywa barierą w zdobyciu zatrudnienia i odnalezieniu się na rynku pracy. Osobom niepełnosprawnym trudno jest wyeksponować swoje dobre strony i potencjał, jednocześnie starając się przekonać pracodawcę, że posiadane deficyty nie powinny dyskwalifikować ich w zdobyciu zatrudnienia.

Celem działań podejmowanych przez PUP w Siedlcach jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa, szkolenia

zawodowego i pośrednictwa pracy. W efekcie ma to doprowadzić do usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych, dając im poczucie materialnej niezależności i społecznej użyteczności. Podstawą skutecznej porady jest diagnoza indywidualna, dopasowana do jednostkowych możliwości i potrzeb.

W 2023 roku PUP w Siedlcach podejmował działania mające na celu wsparcie aktywności zawodowej, łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia i pomoc w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne. Biorąc pod uwagę, że osoby z niepełnosprawnościami nadal mają trudności z odnalezieniem się na rynku pracy, brak im motywacji w poszukiwaniu zatrudnienia, PUP w Siedlcach sytuację zawodową każdej z tych osób rozpatruje jednostkowo.

Osoba niepełnosprawna może zarejestrować się w PUP w Siedlcach jako:

- bezrobotna, czyli poza ustalonym stopniem niepełnosprawności nie posiada prawa m.in. do renty socjalnej, renty z tytułu niezdolności do pracy czy zasiłku stałego lub
- poszukująca pracy, czyli poza ustalonym stopniem niepełnosprawności posiada prawo m.in. do renty socjalnej, renty z tytułu niezdolności do pracy czy zasiłku stałego.

Na koniec 2023 roku w PUP w Siedlcach zarejestrowanych było 159 osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Siedlcach, w tym 142 osoby bezrobotne (56 kobiet i 86 mężczyzn) i 17 osób mających status poszukujących pracy (9 kobiet i 8 mężczyzn). Długotrwale pozostawały bez pracy 94 osoby bezrobotne (33 kobiety i 61 mężczyzn) i 12 osób (6 kobiet i 6 mężczyzn) mających status osoby poszukującej pracy.

Strukturę zarejestrowanych niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy na koniec 2023 roku przedstawia poniższa tabela:

Miasto Siedlce			
Wyszczególnienie	Ogółem	Bezrobotni	Poszukujący pracy
Struktura wg wieku			
18-24 lata	3	3	0
25-29 lat	9	8	1
30-39 lat	23	20	3
40-44 lata	21	16	5
45-49 lat	24	23	1
50-54 lata	27	26	1
55-59 lat	30	26	4
60 lat i więcej	22	20	2
Struktura wg wykształcenia			
Wyższe	20	16	4
Policealne i średnie	44	38	6
Średnie ogólnokształcące	26	24	2
Zasadnicze zawodowe	31	28	3
Gimnazjalne	3	3	0
Podstawowe i podstawowe nieukończone	35	33	2
Struktura wg stopnia niepełnosprawności			
Znaczny	6	1	5
Umiarkowany	65	55	10

Lekki	88	86	2
Struktura wg stażu pracy			
do 1 roku	30	26	4
1-5	46	40	6
5-10	12	10	2
10-20	28	27	1
20-30	21	21	0
30 lat lub więcej	7	7	0
bez stażu	15	11	4

W 2023 roku osoby niepełnosprawne mogły korzystać z następujących usług i instrumentów rynku pracy realizowanych przez PUP w Siedlcach:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- szkolenia,
- staże,
- prace interwencyjne,
- prace społecznie użyteczne,
- roboty publiczne,
- zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- bony na zasiedlenie,
- zatrudnienie wspierane.

W 2023 roku pracownicy PUP w Siedlcach podejmowali działania pomocne w poszukiwaniu pracy przez osoby niepełnosprawne poprzez wsparcie w ramach poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy.

W ramach poradnictwa zawodowego osoby niepełnosprawne otrzymywały wsparcie w zakresie doboru odpowiedniego zawodu, miejsca zatrudnienia, wskazania możliwości kształcenia i szkolenia, zmiany kwalifikacji czy podjęcia pracy w ramach samozatrudnienia. Porady dotyczyły także informacji o właściwym przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, konsultacji przed rozmową kwalifikacyjną oraz badania predyspozycji zawodowych.

Doradcy zawodowi udzielali pomocy wszystkim zainteresowanym osobom w rozwiązywaniu ich problemów zawodowych. Udostępniali klientom informacje o możliwościach kształcenia i szkolenia, o zawodach oraz rynku pracy. Podstawowym zadaniem doradcy jest przygotowanie Indywidualnego Planu Działania (IPD). Pozwala on poznać sytuację i potrzeby osoby niepełnosprawnej, poprzez pozyskanie szczegółowych informacji o jej sytuacji zawodowej. Doradca na bieżąco monitoruje przebieg IPD, wszelkie zmiany w sytuacji zawodowej klienta, wskazuje formy pomocy, które mogą skutecznie pomóc w wejściu lub powrocie na rynek pracy. Doradcy pomagają klientom w poszukiwaniu pracy poprzez utrzymanie łączności z pracodawcami.

W 2023 roku dla 146 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne (w tym 54 kobiet) przygotowano IPD.

W ramach pośrednictwa pracy osoby niepełnosprawne otrzymywały kompleksowe wsparcie m. in. w zakresie pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia, a pracodawcy w znalezieniu pracowników, o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych. Pośrednicy pracy udzielali pracodawcom informacji i pomocy w znalezieniu kandydata na zgłoszoną ofertę pracy oraz inicjowali kontakty osób bezrobotnych z pracodawcami.

W 2023 roku pracodawcy zgłosili w PUP w Siedlcach zapotrzebowanie na 33 miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych.

Pracodawcy poszukiwali pracowników na następujące stanowiska: copywriter, kasjer-sprzedawca, pomocnik magazyniera, pracownik biura obsługi, pracownik biurowy, pracownik działu kadr, pracownik ochrony, pracownik sprzątający, pracownik gospodarczy, ślusarz, pracownik ds. marketingu w Dziale Promocji i Komunikacji.

W 2023 roku z ewidencji PUP w Siedlcach z powodu podjęcia pracy (subsydiowanej i niesubsydiowanej) wyłączono 81 osób niepełnosprawnych bezrobotnych (w tym 29 kobiet) zamieszkałych na terenie miasta Siedlce.

Wsparcie finansowe w uzyskaniu zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowane może być ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON.

Na podstawie Uchwały Nr LXVI/630/2023 Rady Miasta Siedlce z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowanych przez Miasto Siedlce ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku PUP w Siedlcach otrzymał kwotę 15.000,00 zł na dofinansowanie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, szkolenia i przekwalifikowania oraz wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy.

Jedna osoba poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu skorzystała z tych środków, w ramach których uczestniczyła w szkoleniu.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana jako bezrobotna, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia, ma możliwość korzystania ze wszystkich usług i instrumentów przewidzianych dla osób bezrobotnych.

W 2023 roku bezrobotne osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie miasta Siedlce skorzystały z następującego wsparcia oferowanego przez PUP w Siedlcach finansowanego ze środków Funduszu Pracy:

- 4 osoby (2 kobiety i 2 mężczyzn) rozpoczęły staż,
- 6 osób (5 kobiet i 1 mężczyzna) zostało zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych,
- 3 osoby (2 kobiety i 1 mężczyzna) rozpoczęły prace społecznie użyteczne,
- 2 osoby (1 kobieta i 1 mężczyzna) podjęły działalność gospodarczą,
- 4 osoby (4 mężczyzn) zostały zatrudnione w ramach robót publicznych.

W 2023 roku PUP w Siedlcach w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych współpracował także z innymi instytucjami, tj.:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach,
- Centrum Integracji Społecznej w Siedlcach,
- Spółdzielnia Socjalna Ziola Siedleckie.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Siedlcach sp. z o.o.

MPK Siedlce posiada n/w pojazdy przeznaczone do przewozu osób niepełnosprawnych:

1) mikrobus Volkswagen	rok prod. 2008-2019	szt. 6
2) autobusy niskopodłogowe	rok prod. 2001-2023	szt. 4
- Jelcz M081 MB	szt. 1	
- Volvo	szt. 4	
- MAN	szt. 18	
- Mercedes	szt. 11	
- Autosan	szt. 2	
- Solaris	szt. 10	

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Siedlcach Spółka z o.o. codziennie eksploatowało 36 autobusów. Wszystkie autobusy to pojazdy niskopodłogowe, które nie mają stopni wejściowych, co jest ułatwieniem przy wymianie podróżnych na przystankach oraz dla osób z niepełnosprawnościami. Umożliwiają one swobodny przewóz osób z niepełnosprawnościami oraz poruszających się na wózkach inwalidzkich.

W 2023 r. autobusy niskopodłogowe przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych zgodnie z liniowym rozkładem jazdy kursowały na wszystkich liniach. Autobusy te w 2023 roku wykonały 2.352.436 km.

Mikrobusami Volkswagen, przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych oraz autobusami Jelcz M081 MB oraz Solaris Urbino 8,9 od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r., zgodnie z zawartymi umowami przewożono uczniów z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych Nr 3 im. S.Staszica, Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 6, Szkoły Podstawowej Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. T.Kościuszki oraz Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. M.Grzegorzewskiej na terenie miasta Siedlce oraz na trasie Siedlce – Stok Lacki.

W 2023 r. mikrobusy oraz autobusy Jelcz M081 MB oraz Solaris Urbino 8,9 w zakresie zawartych umów na przewóz uczniów niepełnosprawnych wykonały odpowiednio 103.381 km i 9.123 km.

Centrum Kultury i Sztuki im. Andrzeja Meżeryckiego Scena Teatralna Miasta Siedlce

Centrum Kultury i Sztuki im. Andrzeja Meżeryckiego Scena Teatralna Miasta Siedlce w ramach Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku współrealizowało następujące wydarzenia:

- 18.01.2023 r. - „Kolęda łączy” Integracyjny Koncert Kolęd i Pastorałek organizowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Stoku Lackim.
- 11.05.2023 r. – „Wiosenne Inspiracje” – przegląd twórczości osób niepełnosprawnych organizowany przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Stoku Lackim.
- 23.10.2023 r. – XI Ogólnopolski Przegląd Twórczości Środowisk Osób Niepełnosprawnych. Celem festiwalu jest integracja osób niepełnosprawnych oraz rozbudzanie wśród młodzieży ze specjalnymi potrzebami wrażliwości artystycznej. Jak co roku przegląd poprzedzony jest warsztatami artystycznymi. Organizatorem wydarzenia jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Siedlcach.

Wszystkie wydarzenia organizowane przez instytucję na scenie teatralnej, w galerii, foyer czy w plenerze dają możliwość uczestnictwa w nich osobom niepełnosprawnym.

CKiS w 2023 roku było organizatorem i współorganizatorem 645 wydarzeń artystycznych i społecznych, w których udział wzięło około 170 tysięcy osób. Z bogatej oferty artystycznej naszej instytucji mają możliwość i regularnie korzystają osoby niepełnosprawne.

Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach

Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach od kilkudziesięciu lat gromadzi i udostępnia materiały biblioteczne osobom niepełnosprawnym, głównie „książki mówione”, czyli książki czytane przez znanych aktorów i profesjonalnych lektorów, nagrane na płytach CD i kasetach magnetofonowych.

W 2023 roku MBP w Siedlcach oferowała 6.549 tytułów „książek mówionych” – audiobooków (13.528 jedn. inw.), w tym 5.458 tytułów na płytach CD oraz 1.091 na kasetach magnetofonowych.

Oferta obejmowała:

- literaturę piękną polską i światową,
- biografie, reportaże i pamiętniki,
- literaturę religijną,
- książki historyczne,
- poradniki z różnych dziedzin wiedzy,
- literaturę dziecięco-młodzieżową.

Dopełnieniem ofert było 229 tytułów książek drukowanych dużą czcionką, a także bogate zbiory muzyczne.

W roku sprawozdawczym czytelnicy niepełnosprawni – niewidomi i słabowidzący oraz z dysfunkcją słuchu otrzymali dostęp do 445.880 tytułów książek elektronicznych na platformach cyfrowych: LEGIMI i EMPIK GO.

Oddział Zbiorów Specjalnych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Siedlcach specjalizujący się w obsłudze osób niepełnosprawnych prowadzi działalność biblioteczną wypożyczając „książki mówione”.

W 2023 roku zarejestrowano 7.246 wypożyczeń audiobooków. Część czytelników korzystała również z zasobu książek drukowanych dużą czcionką.

W 2023 roku Oddział Zbiorów Specjalnych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Siedlcach prowadził usługę „Wypożyczania Czytaków oraz cyfrowych książek mówionych dla osób niewidomych, słabowidzących i seniorów”. W ramach tej usługi MBP zapewniła czytelnikom bezpłatny dostęp do trzech Czytaków oraz pakietu 3.522 tytułów cyfrowych książek mówionych. W 2023 roku Czytaki były wypożyczone 7 razy, a czytelnicy skorzystali z 278 tytułów cyfrowej książki mówionej.

Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach współpracuje ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. Henryka Ruszczyca.

W 2023 roku MBP prowadziła nieodpłatną usługę – wypożyczenie książek mówionych na zamówienie telefoniczne – dla osób niewidomych, niesprawnych ruchowo i seniorów z Siedlec. W ramach tej usługi dostarczono czytelnikom niepełnosprawnym do domu 105 tytułów „książek mówionych”.

Oddział Zbiorów Specjalnych Miejskiej Biblioteki Publicznej wyposażony w powiększalnik elektroniczny „My Reader”, który umożliwia osobom z dysfunkcją i znacznym upośledzeniem wzroku, szybki i samodzielny dostęp do książek i czasopism w formie drukowanej.

W 2023 roku MBP w Siedlcach prowadziła punkt biblioteczny „książki mówionej”, który funkcjonował w „Domu nad Stawami” Domu Pomocy Społecznej, ułatwiając czytelnikom z niepełnosprawnościami dostęp do zbiorów.

Ważne miejsce w działaniach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Siedlcach w 2023 roku zajmowała praca kulturalno-edukacyjna, skierowana do osób z niepełnosprawnościami, w szczególności do dzieci i młodzieży.

Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz Oddział Zbiorów Specjalnych wielokrotnie gościli młodych czytelników ze SP Nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi, SP Nr 3 z Oddziałami, Miejskiego Przedszkola Integracyjnego Nr 20, Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego im. Marii Grzegorzewskiej, Świetlicy Socjoterapeutycznej Caritas i Świetlicy Profilaktyczno – Wychowawczej Caritas Diecezji Siedleckiej. Uczniowie mogli zapoznać się ze zbiorami „książki mówionej”, słuchali audiobooków i muzyki na różnych nośnikach. Podczas zajęć prezentowano książki napisane alfabetem Braille’a, a dzieci próbowały odczytać tekst za pomocą dotyku.

Miejski Ośrodek Kultury w Siedlcach

Miejski Ośrodek Kultury w Siedlcach informuje, że w 2023 roku zostały przeprowadzone następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych:

1. Konkurs plastyczny „Bożonarodzeniowe Tradycje” oraz wystawa pokonkursowa w „Małej Galerii Sztuki” MOK, ul. Henryka Sienkiewicza 63 – udział siedleckich przedszkoli i szkół integracyjnych.
2. Udział przedszkoli oraz szkół integracyjnych w koncertach umuzykalniających w wykonaniu artystów Filharmonii Narodowej „Spotkania z Muzyką. Małe Filharmonie”. Sala Biała MOK, ul. Kazimierza Pułaskiego 6.
3. Festiwal Kolęd i Pastorałek dla dzieci i młodzieży szkolnej „Moje Betlejem” – przesłuchania i koncert laureatów – udział siedleckich przedszkoli i szkół integracyjnych – sala widowiskowa „Podlasie” MOK, ul. Henryka Sienkiewicza 63.
4. XVII Przedszkolny Festiwal Kolęd, Pastorałek i Piosenek Świąteczno – Noworocznych „Szła Kolęda 2023” – udział przedszkoli integracyjnych w przesłuchaniach konkursowych oraz w Koncercie Laureatów – Sala Biała MOK, ul. Kazimierza Pułaskiego 6.
5. Uczestnictwo podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Siedlcach w wystawach organizowanych przez MOK w Siedlcach – Galeria Fotografii FOKUS MOK, ul. Pułaskiego 7, „Mała Galeria Sztuki” MOK, ul. Henryka Sienkiewicza 63, Galeria „W Bramie” MOK, ul. Kazimierza Pułaskiego 7.
6. Konkurs plastyczny „Wielkanocne Tradycje” i wystawa pokonkursowa na stronie internetowej i w „Małej Galerii Sztuki” MOK – udział siedleckich przedszkoli i szkół integracyjnych.
7. Spektakle teatralne dla uczniów przedszkoli i szkół integracyjnych – sala widowiskowa „Podlasie” MOK, ul. Henryka Sienkiewicza 63.
8. Spektakle taneczne – „Dzieci Powstania‘44” w wykonaniu Alternatywnego Teatru Tańca LUZ – dla uczniów szkół integracyjnych – sala widowiskowa „Podlasie” MOK, ul. Henryka Sienkiewicza 63.
9. „Wakacyjna Kraina zabawy – Skarby ukryte w parku” – rodzinna impreza plenerowa, w której brały udział rodziny i dzieci dysfunkcyjne. Park Miejski Aleksandria.
10. Warsztaty literackie w siedleckich szkołach i przedszkolach integracyjnych prowadzone przez instruktorów Siedleckiej Grupy Literackiej „Witraz” – Barbarę Maksymiuk i Krzysztofa Tomaszewskiego.
11. Wieczorki poetyckie z udziałem SGL „Witraz” – Sala Biała MOK, ul. Kazimierza Pułaskiego 6.
12. Narodowe Czytanie z udziałem Olgi Bończyk oraz SGL „Witraz” – udział siedleckich szkół integracyjnych – Park Miejski Aleksandria.
13. Konkursy recytatorskie – udział uczniów szkół integracyjnych w konkursach recytatorskich i poezji śpiewanej – m.in. XXXIX Konkurs Recytatorski dla dzieci im. Kornela Makuszyńskiego, XXI Konkurs Recytatorski Poezji i Prozy Karola Wojtyły Jana Pawła II „Słowo – dar i tajemnica”, XXXII Spotkania Recytatorów i Śpiewających Poezję „Zaduszki”.

14. Udział podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Siedlcach w koncertach w wykonaniu Zespołu Wokalnego „Sweet Angels”, Studia Piosenki „Singers”, Grupy Piosenki Poetyckiej, Zespołu „Niekompletni” – Sala Biała MOK, ul. Kazimierza Pułaskiego 6.
15. „Nie tylko u Króla Stasia – Mariaż Poetycki” – inscenizacja poetycko – muzyczna SGL „Witraż” – udział siedleckich szkół integracyjnych – sala widowiskowa „Podlasie” MOK, ul. Henryka Sienkiewicza 63.
16. Wykłady i koncerty dla słuchaczy Siedleckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
17. XXVII Miejski Festiwal Twórczości Dziecięcej i Młodzieżowej – udział uczniów szkół i przedszkoli integracyjnych w przesłuchaniach konkursowych oraz w podsumowaniu Festiwalu – sala widowiskowa „Podlasie” MOK, ul. Sienkiewicza 63, Skwer przy Fontannie, ul. Kazimierza Pułaskiego 6.
18. VI Jesienny Festiwal Piosenki Przedszkolnej 2023 – udział przedszkoli integracyjnych w przesłuchaniach konkursowych oraz w Koncercie Laureatów – Sala Biała MOK, ul. Kazimierza Pułaskiego 6.
19. Koncert z cyklu „Przywoływki Wielkanocne”, „Wiosenne wirowanie” oraz „Na balu u Księżnej Oli” ZPiT ZS „Chodowiaczy” im. Alicji Siwkiewicz dla uczniów siedleckich przedszkoli i szkół integracyjnych.
20. Warsztaty „Ogród Małego Artysty” – impreza plenerowa, w której brały udział dzieci z niepełnosprawnościami – Park Miejski Aleksandria.
21. Ogrody Pełne Pomysłów projekt w ramach cyklu spotkań artystycznych ArtAleksandria – warsztaty plastyczne, malarskie i fotograficzne dla dzieci, młodzieży i dorosłych – Galeria Fotografii FOKUS, ul. Kazimierza Pułaskiego 7.
22. Ogrody Taneczne projekt w ramach cyklu spotkań artystycznych ArtAleksandria – Koncert Formacji Tańca Nowoczesnego LUZ – Park Miejski Aleksandria.
23. Ogrody Ciszy projekt w ramach cyklu spotkań artystycznych ArtAleksandria – Muzyczne Podróże „The Beatles Akustycznie” – Park Miejski Aleksandria.
24. Ogrody Poetyckie projekt w ramach cyklu spotkań artystycznych ArtAleksandria – Powroty z (nie) pamięci – plenerowa impreza poetycko – muzyczna – Park Miejski Aleksandria.
25. Muzyczne Spotkania w Parku projekt w ramach cyklu spotkań artystycznych ArtAleksandria – koncert w wykonaniu Olgi Jagieło i Karoliny Maciejuk – Park Miejski Aleksandria.
26. Potańcówka na Ludowo projekt w ramach cyklu spotkań artystycznych ArtAleksandria – impreza plenerowa z udziałem kapeli Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Siedleckiej „Chodowiaczy” im. Alicji Siwkiewicz.

Wyposażenie budynków Miejskiego Ośrodka Kultury w Siedlcach w podjazdy, windy i specjalne toalety pozwala na uczestnictwo osób niepełnosprawnych w imprezach organizowanych przez Miejski Ośrodek Kultury w Siedlcach.

Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Siedlcach

Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Siedlcach (ZR PKPS Siedlce), w okresie od 01.01.2023 do 31.12.2023 r. prowadził bieżącą działalność pomocową, realizując istotne społecznie zadania. Na bieżąco udzielano pomocy osobom znajdującym się w bardzo trudnych sytuacjach życiowych.

ZR PKPS Siedlce w swojej codziennej pracy kierował się ważnym interesem społecznym, polegającym na organizowaniu akcji pomocowych ratujących ludzi z trudnych sytuacji życiowych. Bezinteresowna pomoc była niesiona w wielu formach osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn były niezdolne do rozwiązywania swoich życiowych problemów, w szczególności ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym, samotnym, zagrożonym demoralizacją, rodzinom pozbawionym środków do życia, ubogim i bezradnym. Realizowana była działalność społecznie użyteczna, która nie jest nastawiona na zysk, ale opiera się głównie na pracy społecznej swych członków. ZR PKPS Siedlce zatrudniał jedynie pracowników do realizacji zadań zleconych przez organy administracji państwowej i samorządowej.

Działalność dobroczynna ZR PKPS Siedlce była tylko częściowo finansowana ze środków publicznych, a w dużej mierze jego zdolność do niesienia pomocy zależała od wsparcia otrzymanego od darczyńców.

Najważniejsze działania prowadzone przez ZR PKPS Siedlce w roku 2023 to:

Prowadzenie magazynów z artykułami spożywczymi, sprzętem gospodarstwa domowego, odzieżą.

Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Siedlcach uczestniczył w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa w latach 2014-2020 Podprogram 2021 (POPŻ FEAD 2021), współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

W okresie od 01.01.2023 do 31.12.2023 r. ZR PKPS w Siedlcach otrzymał żywność, której całkowita ilość wyniosła – 96.707,20 kg. W ramach POPŻ FEAD 2021, potrzebującym mieszkańcom Siedlec wydawano następujące artykuły spożywcze: groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, powidła śliwkowe, makaron jajeczny świderki, mleko UHT, szynka drobiowa, szynka wieprzowa, filet z makreli w oleju, cukier biały, olej rzepakowy.

PKPS ZR w Siedlcach pozyskał ww. żywność unijną, którą przekazywał w poszczególnych miesiącach, wszystkim potrzebującym mieszkańcom Siedlec, zakwalifikowanym do pomocy w ramach POPŻ:

maj 2023	1.308,70 kg	- 5.928,41 zł
czerwiec 2023	4.137,40 kg	- 24.696,99 zł
lipiec 2023	2.752,60 kg	- 20.110,44 zł
sierpień 2023	8.446,80 kg	- 54.908,74 zł
wrzesień 2023	2.237,60 kg	- 15.550,47 zł

=	18.883,30 kg	- 121.195,05 zł

Z terenu Miasta Siedlce z określonej formy pomocy żywnościowej skorzystały 1.143 osoby z rodzin najuboższych. Wydano 18.883,30 kg żywności w 3.018 paczkach. Średnio dla jednego odbiorcy wydano 16,50 kg. Artykuły wydawane były w paczkach minimum trzy kilogramowych z różnych grup towarowych wydawanych jednorazowo, a wchodzących w skład zestawu POPŻ FEAD 2021.

ZR PKPS Siedlce w okresie 01.01.2023–31.12.2023 r. pozyskał żywność krajową, którą przekazał mieszkańcom Siedlec. W okresie jesienno-zimowym zakupiono i wydano 30.000 kg ziemniaków dla osób wskazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, wśród których byli również uchodźcy wojenni z Ukrainy. Wartość wydanych ziemniaków wyniosła 60.000 zł.

ZR PKPS w Siedlcach w danym okresie, otrzymał od darczyńców żywność krajową, którą przekazał potrzebującym mieszkańcom Siedlec. Wśród przekazanych artykułów spożywczych znalazło się:

- 4.308 kg pomidorów o wartości 36.633,60 zł;
- 65,80 kg produktów mlecznych o wartości 789,60 zł;
- 339 kg pieczarek o wartości 4.746,00 zł.

4.712,80 kg – 45.169,20 zł

Dodatkowo ZR PKPS Siedlce w ramach swojej działalności w 2023 roku pozyskiwał żywność, którą przekazywał do instytucji działających na terenie Miasta Siedlce, tj. Miejskie Przedszkole nr 9, Miejskie Przedszkole nr 17, SPZOZ Siedlce, „Dom nad Stawami” Dom Pomocy Społecznej, „Dom pod Kasztanami” Dom Dziecka. Łącznie w 2023 roku przekazano ww. instytucjom 2.685,80 kg żywności, której wartość wyniosła 25.358,20 zł.

Prowadzenie bezpłatnej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych dla osób niepełnosprawnych.

W okresie od 01.01.2023 do 31.12.2023 r. ZR PKPS Siedlce wypożyczał bezpłatnie sprzęt rehabilitacyjny na podstawie zaświadczeń lekarskich dla niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Siedlce. Zawierano umowy użyczenia sprzętu rehabilitacyjnego na 3 miesiące z możliwością przedłużenia na dalszy okres.

Wypożyczony sprzęt to m. in.: łóżka ortopedyczne wraz z materacami, chodziki inwalidzkie, wózki inwalidzkie, balkoniki, kule łokciowe, laski, krzesła pod prysznic, krzesła sedesowe itp.

I. kwartał	– 154 wypożyczenia	95 osób
II. kwartał	– 180 wypożyczeń	97 osób
III. kwartał	– 175 wypożyczeń	97 osób
IV. kwartał	– 171 wypożyczeń	98 osób
Rok 2023	– 680 wypożyczeń	387 osób

Łącznie, w omawianym okresie, z pomocy ZR PKPS Siedlce skorzystało 387 osób niepełnosprawnych z terenu Miasta Siedlce, zaś łącznie wypożyczono 680 sztuk sprzętu rehabilitacyjnego. Wartość wypożyczonego sprzętu rehabilitacyjnego szacowana jest na kwotę 729.953,99 zł.

W okresie od 01.01.2023 do 31.12.2023 r. mieszkańcy Miasta Siedlce najczęściej wypożyczali:

- łóżka rehabilitacyjne	190 szt.	o wartości:	610.700,00 zł,
- materace	168 szt.	o wartości:	1.680,00 zł,
- wózki inwalidzkie	52 szt.	o wartości:	52.000,00 zł,
- chodziki	39 szt.	o wartości:	21.400,00 zł,
- kule	83 szt.	o wartości:	1.140,39 zł.

Dodatkowo w sierpniu 2023 roku zostało przekazane do Szpitala Miejskiego w Siedlcach specjalistyczne łóżko szpitalne o wartości 4.800 zł.

Caritas Diecezji Siedleckiej w Siedlcach

Caritas Diecezji Siedleckiej została powołana Dekretem Biskupa Siedleckiego dnia 15 kwietnia 1991 roku, dla przewodniczenia dziełom charytatywnym w Diecezji Siedleckiej. Celem Caritas jest działalność charytatywna i humanitarna dla zrealizowania potrzeb duchowych i materialnych człowieka, wypływająca z ewangelicznego przykazania miłości i mająca na uwadze godność każdej osoby ludzkiej bez względu na jej wyznanie, światopogląd, narodowość, rasę i przekonania. Niesie pomoc i wsparcie ludziom żyjącym w ubóstwie, bezdomnym, rodzinom dotkniętym patologią społeczną, niepełnosprawnością. Organizuje opiekę nad dziećmi poprzez zakładanie świetlic socjoterapeutycznych, wspomaga dożywianie dzieci, leczenie oraz corocznie wysyła na kolonie letnie i zimowe dzieci z rodzin najuboższych i dysfunkcyjnych. Caritas Diecezji Siedleckiej świadczy szeroki zakres usług dla osób potrzebujących pomocy. Caritas Diecezji Siedleckiej od wielu lat prowadzi działania mające na celu pomoc osobom niepełnosprawnym.

W 2023 r. na terenie miasta Siedlce prowadził następujące formy pomocy osobom niepełnosprawnym:

1) *Warsztat Terapii Zajęciowej*, który obejmował wsparciem 40 uczestników z orzeczoną niepełnosprawnością z Siedlec i powiatu siedleckiego (21 mężczyzn i 19 kobiet). Osoby posiadające różnego typu niepełnosprawności fizyczne i intelektualne odbywają w warsztacie kompleksową rehabilitację społeczną i zawodową. Zajęcia odbywają się w 8 specjalnie przygotowanych pracowniach: ceramiczno – witrażowej, doświadczenia świata, muzyki i teatru, gospodarstwa domowego, krawieckiej, multimedialnej, reklamowo – poligraficznej, rękodzieła artystycznego i techniczno – stolarskiej. Poza rehabilitacją zawodową, która ma na celu przygotowanie osoby do wykonywania pracy i uzyskania zatrudnienia, ważną rolę odgrywa rehabilitacja społeczna. Jej głównym celem jest umożliwienie podopiecznym WTZ uczestnictwa w życiu społecznym. W WTZ uczestnicy korzystają również z zajęć z psychologiem i fizjoterapeutą.

2) *Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego w Siedlcach* oferuje osobom niepełnosprawnym dostęp do wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w zależności od rodzaju niepełnosprawności z uwzględnieniem ich potrzeb. Wypożyczalnia oferuje pomoc mieszkańcom diecezji siedleckiej (zarówno na terenie województwa mazowieckiego, jak i lubelskiego). Wykaz sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych znajduje się w każdej z wypożyczalni.

Caritas Diecezji Siedleckiej na terenie miasta Siedlce prowadzi także:

- Świetlicę Socjoterapeutyczną dla 30 dzieci pochodzących z rodzin biednych, zaniedbanych edukacyjnie i zagrożonych wykluczeniem społecznym, głównie z powodu zjawiska alkoholizmu,
- Świetlicę Profilaktyczno - Wychowawczą dla 30 dzieci pochodzących z rodzin ubogich i patologicznych,
- Centrum Wolontariatu,
- Przedszkolne Koła Caritas, Szkolne Koła Caritas i Parafialne Zespoły Caritas,

- Centrum Wsparcia Caritas Diecezji Siedleckiej - skierowane jest do ludzi najuboższych, rodzin wielodzietnych i innych osób, których sytuacja życiowa czy zdrowotna jest trudna, wymagająca wsparcia zarówno najbliższych, jak i instytucji pomocowych,
- Mieszkania Wspierane dla ludzi w kryzysie bezdomności,
- Ośrodki Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem, utworzone w celu udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, osobom im najbliższym oraz świadkom i osobom im najbliższym mieszkającym na terenie województwa mazowieckiego i lubelskiego.

Zakład Aktywności Zawodowej w Siedlcach

Budżet roczny	4.548.337,89 zł
w tym:	
dotacje:	PFRON 1.768.340,24 zł SODiR 826.614,26 zł SWM 145.700,00 zł
darczyńcy:	0,00 zł
środki Caritas:	0,00 zł
inne (np. wypracowane):	1.807.683,39 zł

ZAZ w zakresie swoich usług oferuje m.in. usługi gastronomiczne i cateringowe świadczone zarówno dla osób prywatnych jak i instytucji, podmiotów gospodarczych, szkół, przedszkoli, biur: poczęstunki, obiady, bankiety, kolacje integracyjne, catering na szkolenia, seminaria, konferencje oraz przyjęcia okolicznościowe, a także kompleksową organizację przyjęć okolicznościowych (chrzty, komunie, rocznice, spotkania biznesowe itd.).

ZAZ prowadzi stołówkę ogólnodostępną serwującą codziennie domowe obiady. Rocznie wydano w stołówce 15.576 obiadów a w systemie abonamentowym 147. Zorganizowano 150 imprez okolicznościowych. Najważniejszą częścią działalności gastronomicznej ZAZ jest świadczenie usług cateringowych dla szkół, przedszkoli i żłobków. Tylko w 2023 roku wydano w tym systemie 94.827 obiadów dla dzieci.

Drugą działalnością ZAZ jest prowadzony Ośrodek Odnowy Biologicznej *będący miejscem do codziennego relaksu oraz odnowy ducha i ciała pomagający przywrócić siły witalne.*

Ośrodek zapewnia komfortowy wypoczynek i tym samym możliwości skorzystania z szerokiego zakresu profesjonalnych zabiegów leczniczo - rehabilitacyjnych oraz odnowy biologicznej m.in. sauny, hydromasażu, masażu relaksacyjnego, masażu gorącymi kamieniami, masażu ciepłymi olejkami, masażu izometrycznego, masażu limfatycznego, masażu bańką chińską, elektrostymulacji, ultradźwięków, magnetoterapii, laseroterapii, lampy Bioptron, kinezyterapii indywidualnej, aromaterapii, zajęć fitness i siłowni. Z oferty skorzystało ok. 208 pacjentów.

Obecnie w ramach świadczonych usług gastronomicznych ZAZ wydaje dziennie ok. 5.450 posiłków, realizując tym samym zawarte umowy z przedszkolami, firmami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, instytucjami kościelnymi oraz jednostkami sektora publicznego.

Prowadzenie działalności usługowej pozwala na realizację głównego celu, jakim jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, orzeczoną w związku upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną lub

autyzmem. ZAZ przygotowuje w/w grupę pracowników do zatrudnienia w zakładach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy. Ponadto zakład podejmuje działania mające na celu poprawę stanu zdrowia pracowników niepełnosprawnych oraz pomoc w ich usamodzielnieniu.

Zakład Aktywności Zawodowej obecnie zatrudnia 63 osób (42,60 etatu), w tym 47 osób z niepełnosprawnością (26,60 etatu), z czego 28 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (16,15 etatu) oraz 19 z umiarkowanym (10,45 etatów). W Zakładzie zatrudnionych jest 17 osób personelu obsługowo-rehabilitacyjnego (16,80 etatów), w tym osoba z lekkim stopniem niepełnosprawności i 1 ze znacznym. Asystent pracy i psycholog zatrudnieni na umowę zlecenie.

Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych „START” w Siedlcach

Stowarzyszenie swoim zasięgiem obejmuje miasto Siedlce oraz tereny powiatów; siedleckiego, łukowskiego, węgrowskiego, sokołowskiego i radzyńskiego.

Głównym celem Stowarzyszenia było:

- organizowanie i rozwijanie powszechnej kultury fizycznej, sportu, rehabilitacji i turystyki oraz wypoczynku wśród osób niepełnosprawnych,
- organizowanie i prowadzenie turnusów rehabilitacyjnych ogólno-usprawniających z programem rekreacyjno-sportowym i rekreacyjno-wypoczynkowym,
- objęcie czynną działalnością w zakresie kultury fizycznej jak największą ilość osób niepełnosprawnych w szczególności dzieci i młodzież szkolną,
- przystosowanie podstawowych dyscyplin sportowych dla niepełnosprawnych z podziałem na grupy i klasy,
- ukazanie możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa zgodnie z podstawową zasadą integracji.

Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych „START” w Siedlcach 2023 roku prowadziło działalność w następujących formach:

- stałe zajęcia popołudniowe,
- turnusy rehabilitacyjne,
- zawody ogólnopolskie.

Stowarzyszenie prowadzi szkolenie zawodników niepełnosprawnych w sekcji lekko-atletycznej, która liczy 23 zawodników/czek z różnymi schorzeniami aparatu narządu ruchu oraz niedowidzącymi.

Prowadzą je trenerzy: Bogumił Krasuski (konkurencje rzutowe), Andrzej Matwiejczuk (konkurencje biegowe).

W okresie przygotowawczym do zawodów w miesiącach I-III treningi odbywały się dwa razy w tygodniu; wtorki i czwartki w godzinach 15.00-16.00 na siłowni przy ul. Bolesława Prusa 6, natomiast w miesiącach IV-VI na stadionie lekkoatletycznym ARMS w Siedlcach z bieżnią tartanową i stanowiskami do rzutów (kula, dysk, oszczep), gdzie doskonalili swoją technikę w biegach i rzutach.

W okresie wakacyjnym - w sierpniu zawodnicy mieli przerwę treningową.

Po zakończonych wakacjach, na początku września 2023 roku szkolnego szkoleniowcy rozpoczęli dodatkową rekrutację młodzieży niepełnosprawnej do klubu. W tym celu udali się do integracyjnych szkół w Siedlcach na rozmowy z dyrekcją i personelem medycznym (pielęgniarki) o wytypowanie i wskazanie uczniów niepełnosprawnych (narząd ruchu i niedowidzący), która wyraziła chęć uczestnictwa w zajęciach sportowych. Przeprowadzono rozmowy z rodzicami tych uczniów, którzy wyrazili zgodę na uczestnictwo w treningach prowadzonych przez trenerów.

W miesiącach IX-XII treningi odbywały się dwa razy w tygodniu (wtorek czwartek) w godz. 16.00-17.00 i 14.00-15.00 na obiektach sportowych ARMS w Siedlcach przy ul. Bolesława Prusa 6.

Realizacja jednostek w 2023 roku.

- 1) Trening ogólnorozwojowy - ćwiczenia wzmacniające mięśnie brzucha, kończyn górnych i dolnych.
- 2) Trening szybkościowy - starty niskie i lotne, krótkie przebieżki z maksymalną prędkością /technika biegów i rzutów.
- 3) Trening wytrzymałościowy - odcinki biegowe powtarzające się kilka razy, ogólna wytrzymałość biegowa - bieg ciągły.
- 4) Trening siłowy - ćwiczenia stacjonarne na przyrządach w siłowni (przygotowania do biegów i rzutów).
- 5) Starty zawodników w czwartkach lekkoatletycznych.

Głównym celem prowadzenia zajęć było i jest poprawienie ogólnej sprawności fizycznej i intelektualnej zawodników poprzez rozwijanie funkcji motorycznej oraz przygotowanie psychiczne do zawodów sportowych.

Wielu zawodników i zawodniczek trenuje w klubie od kilku lat. Startują na zawodach i mitingach na terenie całego kraju, odnosząc wiele sukcesów.

Klub pozyskuje nową młodzież niepełnosprawną z siedleckich szkół oraz powiatu siedleckiego poprzez organizowanie wakacyjnych turnusów rehabilitacyjnych.

Systematyczna praca trenerska, frekwencja na treningach, dobra atmosfera oraz praca wychowawcza i szkoleniowa przyczyniła się do stworzenia grupy, która osiąga coraz lepsze wyniki sportowe.

Turnusy rehabilitacyjne

Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych „START” w Siedlcach, posiadające certyfikat Nr OR/14/5/22, od kilkunastu lat organizuje i prowadzi turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami.

Celem każdego turnusu było:

- poprawa ogólnego stanu zdrowia oraz sprawności fizycznej i samopoczucia,
- wykonanie zabiegów leczniczo-usprawniających,
- maksymalna regeneracja organizmu przez zapewnienie aktywnego wypoczynku fizycznego i psychicznego w zmiennym otoczeniu,
- zmobilizowanie sił obronnych organizmu do zwalczania choroby i nabrania długotrwałej odporności,
- maksymalne usprawnienie narządów ruchu i likwidacja lub zmniejszenie bólu towarzyszącego schorzeniom,
- zmiana negatywnego nastawienia niepełnosprawnych do swojego schorzenia,

- udział w zajęciach dydaktyczno-integracyjnych, sportowo-rekreacyjnych, pogadanki, prelekcje,
- wieczorki taneczne, ogniska itp.,
- poprawa sprawności fizycznej ruchowej ogólnej jak i sprawności pozostałych zdrowych funkcji życiowych.

Stowarzyszenie w 2023 roku zorganizowało i przeprowadziło 7 turnusów rehabilitacyjnych w ośrodkach posiadających certyfikat do przyjmowania osób niepełnosprawnych w Kołobrzegu, Ustroniu Morskim.

Kołobrzeg - Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „DOZAMEL”:

13.05 - 26.05.2023 r.	- 48 osób
27.05 - 09.06.2023 r.	- 100 osób
10.06 - 23.06.2023 r.	- 128 osób
02.09 - 15.09.2023 r.	- 120 osób

Ustronie Morskie - Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny „EWA”:

29.07 - 11.08.2023 r. - 52 osoby

Stowarzyszenie prowadzi turnusy rehabilitacyjne z programem usprawniająco-rekreacyjnym dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu ruchu, porażenia mózgowego, słuchu, wzroku, upośledzeniem umysłowym, ze schorzeniami układu krążenia, oddechowego, cukrzycą, oraz innymi schorzeniami. Wszyscy uczestnicy mieli zapewnioną opiekę medyczną (lekarz, pielęgniarka) oraz zabiegi rehabilitacyjne i rekreacyjno-sportowe wg zaleceń lekarza.

Ogółem w 2023 roku na wszystkich turnusach uczestniczyło 448 osób.

Zawody ogólnopolskie-osiągnięte wyniki sportowe w 2023 r.:

- Mistrzostwa Polski Juniorów w Lekkiej atletyce – Tarnów 2023: Kamil Urban zdobył 3 medale: złoto skok w dal, srebro bieg na 400 m, brąz bieg na 1500 m; Szymon Piątkowski brązowy medal w biegu na 400 m; Filip Oryl zdobył dwa medale: srebro bieg na 400 m, brąz bieg na 100 m.
- Mistrzostwa Polski Seniorów Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej Atletyce Szczecin: w zawodach tych zawodnicy SSON „START” Siedlce zajęli następujące miejsca: Marcin Ruciński zdobył srebro w rzucie oszczepem, Damian Chojecki, Konrad Olewiński, Filip Oryl, Kamil Urban sztafeta 4x100 zdobyli brązowy medal.

Polski Związek Głuchych Oddział w Siedlcach

Zasięg działania organizacji obejmuje powiaty: siedlecki, sokołowski, miński, węgrowski, garwoliński, łosicki.

Organizacja posiada zarejestrowanych 1.134 osoby z uszkodzeniem narządu słuchu, z czego 353 osób jest członkami organizacji. W roku sprawozdawczym ubyło 4 członków z powodu zgonu. W poczet członków wstąpiła jedna osoba. 112 członków to mieszkańcy miasta Siedlce.

- 51,8% członków to osoby starsze w wieku powyżej 60 roku życia,

- 23% członków to osoby czynne zawodowo, pracujące.

Pozostałe osoby to renciści, osoby korzystające z rent socjalnych, emeryci, osoby na utrzymaniu rodzin.

Celem organizacji jest zrzeszanie osób z uszkodzeniem słuchu w różnym stopniu oraz prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej na rzecz tych osób w tym również rehabilitacji logopedycznej, psychologicznej, pedagogicznej dla dzieci i młodzieży z wadą słuchu. Główne kierunki działalności to:

1. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób dorosłych:

- prowadzenie działań indywidualnych i grupowych podnoszących poziom aktywności społecznej i zawodowej osób niesłyszących,
- prowadzenie działań w zakresie ochrony i promocji zdrowia w tym z zakresu profilaktyki zdrowotnej osób starszych,
- organizowanie i prowadzenie pracy kulturalno-oświatowej na świetlicy Ośrodka oraz działania umożliwiające udział osób niesłyszących w masowej kulturze, rekreacji, turystyce, prowadzenie zajęć rozwojowo-poznawczych, oświatowych, integracyjnych,
- prowadzenie działań w zakresie pomocy socjalno-bytowej, żywnościowej/współpraca z Bankiem Żywności/ - pomoc osobom niesłyszącym i ich rodzinom będących w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, wyrównanie szans tych rodzin i osób,
- promocja zatrudnienia i podejmowanie działań aktywizujących zawodowo i społecznie osoby niesłyszące bezrobotne i poszukujące pracy,
- podejmowanie działań w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób niesłyszących, dyskryminacji z powodu nie tylko niepełnosprawności, ale również odmiennego sposobu komunikacji z otoczeniem w tym na rzecz osób starszych,
- prowadzenie poradnictwa życiowego ułatwiającego codzienne funkcjonowanie w środowisku, poradnictwa psychologicznego, prawnego, rodzinnego, działalności informacyjnej i doradczej.

2. Projekty i zadania realizowane w roku 2023 na rzecz osób dorosłych niesłyszących:

- Zadanie PFRON – „Rehabilitacja kluczem do sukcesu ” w ramach kierunku pomocy nr 2 Zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych z udziałem 44 osób niesłyszących. Oferowane aktywności w ramach zadania obejmowały indywidualne wsparcie w problemach codziennego życia i funkcjonowania, wsparcie psychologiczne, prawne, zajęcia w kołach zainteresowań, rozwojowo-poznawcze, zajęcia z zakresu wiedzy i profilaktyki zdrowotnej – spotkania z dietetykiem i ćwiczenia ruchowe z fizjoterapeutą, zajęcia usprawniające sposób komunikacji i komunikowania się z logopedą oraz zajęcia wyrównujące poziom posługiwania się pismem w języku polskim w synchronizacji z językiem migowym. Wszystkie działania w ramach projektu mają na celu zwiększenie samodzielności życiowej, społecznej, usprawnienie funkcjonowanie psychospołeczne. Projekt trwa do 31.03.2025 r.
- Projekty realizowane w obszarze kultury, turystyki, rekreacji i integracji wspierane przez lokalne samorzady to zadanie Miasta Siedlce - „Kultura i rekreacja dla niesłyszących” wspierające aktywność kulturalną, turystyczną i rekreacyjną osób niesłyszących z udziałem 40 niesłyszących mieszkańców miasta Siedlce, w tym jednodniowa impreza turystyczno-rekreacyjna, warsztaty rękodzieła artystycznego, poznawanie sceny Teatralnej Miasta Siedlce - wyjście 22 osób do teatru, spotkanie okolicznościowe- mikołajkowo-wigilijne dla 30 osób, udział 40 osób niesłyszących w pikniku integracyjnym z okazji Międzynarodowego Dnia

Głuchego w Chlewiskach. Działalność w zakresie kultury, rekreacji i turystyki została też wsparta ze środków PFRON za pośrednictwem MOPR i PCPR Siedlce, w tym: organizacja 2-dniowej imprezy turystycznej „Poznajemy piękno Mazowsza” z udziałem 30 osób mieszkańców Siedlec i 10 z powiatu siedleckiego. PCPR Siedlce dofinansował organizację Pikniku z okazji Międzynarodowego Dnia Głuchego we wrześniu 2023 r. z udziałem łącznie 60 osób, w tym 20 osób zamieszkałych na terenie powiatu siedleckiego i 40 mieszkańców miasta Siedlce.

- Do realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niesłyszących organizacja zatrudnia 3 osoby/2,25 etatu specjalistów ds. rehabilitacji - tłumaczy języka migowego i 1 osobę – ½ etatu – pracownik administracyjno-księgowy. Organizacja wspierana jest społeczną pracą członków zarządu i wolontariuszy przy organizacji imprez, spotkań integracyjnych, rekreacyjnych.

3. Rehabilitacja dzieci i młodzieży roku 2023

Realizacja kontraktu z NFZ –rehabilitacja lecznicza - dzienny ośrodek rehabilitacji osób z dysfunkcją mowy i słuchu.

Rehabilitacją leczniczą w roku 2023 objęto również osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez świadczenie usług rehabilitacyjnych w domu pacjenta.

Prowadzenie działalności polegało na prowadzeniu systematycznej i bieżącej rehabilitacji zdrowotnej, leczniczej oraz społecznej dzieci i młodzieży z uszkodzonym słuchem oraz zaburzeniami w komunikacji werbalnej. Oddziaływaniami objęto również rehabilitację społeczną i zawodową młodzieży niesłyszącej. Elementem tych działań były instruktaże, poradnictwo życiowe i konsultacje dla rodziców, opiekunów, wychowawców i innych osób mających wpływ na funkcjonowanie społeczne i zawodowe dziecka niepełnosprawnego. Charakter oddziaływań: logopedyczne, pedagogiczne, psychologiczne. Kadra specjalistów 3 osoby/3 etaty i 0,5 etatu księgowy.

Rehabilitacja skierowana do niepełnosprawnych dzieci i młodzieży –dostosowana do indywidualnych potrzeb rehabilitacyjnych, uwzględniająca tempo pracy rehabilitacyjnej, częstotliwość spotkań oraz typ zajęć konkretnego dziecka niepełnosprawnego.

Instruktaż, poradnictwo i konsultacje dla rodziców, opiekunów, wychowawców i innych osób mających wpływ na funkcjonowanie dziecka niepełnosprawnego prowadzone w formie zajęć indywidualnych i grupowych, zajęcia w trybie spotkań indywidualnych oraz grupowych dla dzieci i młodzieży realizowane przez pedagogów, logopedów, psychologa.

Rehabilitacją zostało objętych 18 dzieci i młodzieży z wadą słuchu i mowy i ich rodziców oraz 4 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym osoby starsze, leżące po udarach, wypadkach itp. Prowadzone działania to systematyczna diagnoza i rehabilitacja społeczna i zdrowotna dzieci i młodzieży z wadą słuchu, upowszechnianie wśród rodziców dzieci niepełnosprawnych wiedzy na temat konsekwencji głuchoty i metod rehabilitacji, wspieranie szkół i przedszkoli w spełnianiu warunków dla dzieci z uszkodzonym słuchem.

Polski Związek Niewidomych Koło w Siedlcach

W okresie sprawozdawczym Zarząd Koła pracował w siedmioosobowym składzie kierowanym przez Prezesa Annę Gębke.

W dniu 23 sierpnia 2023 r. odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze koła.

Zebrani Członkowie funkcję Prezesa Zarządu Koła na kolejną czteroletnią kadencję ponownie powierzyli Annie Gębce, a skład Zarządu uzupełnili: Helena Jakubas, Waldemar Harasim, Katarzyna Klimecka, Wiesława Kobuszewska, Krzysztof Pełka, Jerzy Wyżywniak.

Na dzień 1 stycznia 2023 r. Koło liczyło 153 członków, na koniec roku 31 grudnia 2023 r. liczba członków wyniosła 128. W ciągu roku przyjęto 4 nowych członków, a skreślono z różnych przyczyn 29 osób (10 osób zmarło, 1 osoba skreślona z powodu zaległości w płaceniu składek członkowskich, 1 osoba utraciła orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, 12 osób zrezygnowało na własną prośbę, 5 członków nadzwyczajnych z powodu braku kontaktu z kołem).

Na koniec roku koło zrzeszało:

- 100 członków zwyczajnych,
- 7 członków nadzwyczajnych,
- 12 dzieci,
- 9 członków dorosłych podopiecznych.

Członkowie naszego koła są mieszkańcami miasta Siedlce i powiatu siedleckiego, powiatu węgrowskiego i powiatu łosickiego.

W ramach programu prace użytecznie-społeczne była zatrudniona jedna osoba do prac gospodarczo porządkowych. W pracy Koła pomagało wielu wolontariuszy, zarówno członkowie jak i osoby zaprzyjaźnione, jak instruktor orientacji przestrzennej i czynności dnia codziennego, instruktor Braille'a.

Praca koła była realizowana zgodnie z planami pracy zatwierdzonymi na zebraniu zarządu koła w dniu 15 lutego 2023 r. i 23 sierpnia 2023 r. W godzinach pracy biura udzielano informacji odnośnie rehabilitacji i uprawnień niewidomych, pomocy przy rozliczeniach podatkowych i innych spraw członkowskich.

Jeden z członków Zarządu udzielał osobom zainteresowanym informacji na temat nowoczesnych metod leczenia cukrzycy i zapobiegania powikłań. Koło kontynuowało współpracę z Diecezjalnym Duszpasterstwem Niewidomych (poprzez udział w comiesięcznych mszach oraz pielgrzymkach do różnych sanktuariów), Zakładem Aktywności Zawodowej w Siedlcach, MOPR i PCPR oraz szkołami i przedszkolami integracyjnymi. Kontynuowana była współpraca z okolicznymi Kołami PZN oraz z Fundacją „Szansa dla niewidomych” poprzez udział kilku członków w organizowanych przez nich warsztatach oraz corocznej konferencji „REHA FOR THE BLIND IN POLAND”.

W okresie sprawozdawczym odbyły się następujące imprezy integracyjne:

- luty - choinka dla dzieci „Kręgle z Mikołajem”,
- czerwiec - impreza integracyjna dla dzieci podopiecznych koła,
- lipiec - pielgrzymka do Sanktuarium w Łagiewnikach, Kalwarii Zebrzydowskiej i Częstochowie,

- wrzesień - krajowa pielgrzymka osób niewidomych do Świątyni Opaczności Bożej w Warszawie,
- październik - impreza integracyjna święto „Białej Laski”,
- październik - piknik integracyjny w Mierzvicach „Razem widzimy więcej”.

Ponadto w ramach sekcji kulturalno turystycznej odbywały, się wyjazdy na spektakle teatralne i filmowe z audiodyskrypcją.

Przez cały rok kontynuowano przekazywanie darów żywnościowych otrzymywanych z Banku Żywności w Siedlcach, którego Związek jest członkiem.

Stowarzyszenie „Razem” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Siedlcach

Stowarzyszenie „RAZEM przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Siedlcach” opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Celem stowarzyszenia jest prowadzenie działalności w dziedzinach: edukacji, terapii, edukacji prozdrowotnej, kultury, aktywności fizycznej, umiejętności społecznych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym na rzecz osób niepełnosprawnych. Swoją codzienną działalnością stowarzyszenie wspiera i uzupełnia pracę Ośrodka. Stowarzyszenie utrzymuje funkcjonowanie mieszkania treningowego, w którym uczniowie na zajęciach uczą się, jak samodzielnie dbać o zdrowie, gospodarować pieniędzmi, spędzać wolny czas, załatwiać sprawy w urzędach, przygotowywać posiłki, robić zakupy, prac, sprzątać.

Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera w Siedlcach

Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy osobom z Choroba Alzheimera w ramach działalności statutowej prowadziło działalność na rzecz osób niepełnosprawnych oraz seniorów w zakresie wspierania osób dotkniętych chorobami otępiennymi i psychicznymi ze szczególnym ukierunkowaniem na chorych na chorobę Alzheimera oraz ich opiekunów.

Działania skupiały się w wielu obszarach:

Bezpośrednie wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin:

1. Czwarty rok działania Dziennego Domu Pobytu „Kotwica”. Zadanie realizowane w ramach konkursu ogłoszonego przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, dofinansowane ze środków budżetu Województwa Mazowieckiego. Dom działał w ramach pilotażowego programu objęcia terapią i rehabilitacją osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera. Zajęcia w DDP odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-16:00. Z takiego wsparcia skorzystało 19 osób - mieszkańców miasta Siedlce. Wsparciem objęte były również rodziny uczestników.
2. Działała grupa wsparcia. Spotkania odbywały się stacjonarnie raz w miesiącu w siedzibie Dziennego Domu Pobytu „Kotwica”. Podczas spotkań opiekunowie mogli skorzystać z rad dotyczących sprawowania opieki nad osobami z chorobami neurodegeneracyjnymi. Odbywały się spotkania z psychologiem oraz konsultacje indywidualne. Podczas spotkań pokazywano efekty prac terapeutycznych, a po prezentacji omawiano z rodziną różnice w zachowaniu

chorego w domu i na zajęciach. Wspólnie w gronie opiekunów wypracowywano metody aktywizacji chorego w domu.

3. Cały rok działał punkt konsultacyjny w siedzibie biura stowarzyszenia. Dyżury pełnione były przez pracownika socjalnego, pielęgniarkę, członków stowarzyszenia, prawnika. Można było skorzystać z porad w formie telefonicznej, mailowej, kontaktu bezpośredniego. Dyżury pełnione były również w siedzibie Dziennego Domu Pobytu „Kotwica”.
4. Stałym działaniem stowarzyszenia jest prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla Osób z Chorobą Alzheimera w Ptaszkach z filią w Kukawkach. W 2023 roku z pobytu całodobowego korzystało 12 osób. Podopieczni integrują się z mieszkańcami Domu Pomocy Społecznej w Siedlcach.
5. Realizacja projektu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Działaniem objętych było 9 mieszkańców miasta Siedlce.
6. Realizacja działań na rzecz mieszkańców miasta Siedlce w ramach konkursu ofert ogłoszonego przez Miasto Siedlce. Działaniem objętych było 15 osób - mieszkańców miasta Siedlce. Uczestnicy podczas trwania zadania skorzystali ze wsparcia w postaci wyjść integracyjnych do kina, kręgielni, restauracji, gdzie świętowali okoliczne uroczystości (Dzień Kobiet, Andrzejki) oraz udali się na wycieczkę do Kodnia.

Zwiększenie świadomości społecznej na temat życia i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Stowarzyszenie od lat podejmuje różne działania zwiększające świadomość społeczeństwa na temat choroby Alzheimera. Wykorzystuje każdą sposobność, aby problem chorych i ich opiekunów był dostrzegany.

W 2023 r. zrealizowało projekt „Nie zgub mnie” w ramach konkursu ofert ogłoszonego przez Miasto Siedlce. Odbyły się dwa szkolenia wygłoszone przez specjalistę profilaktyki uzależnień behawioralnych, funkcjonariuszkę Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach oraz przez członka Stowarzyszenia. Szkolenia miały na celu wyczerpanie społeczeństwa na temat otępień oraz zwrócenie uwagi, szczególnie młodzieży oraz na nauczycieli, że problem demencji to nie jest problem ludzi starszych, ponieważ do tego typu schorzenia nie doprowadza wiek ale styl życia. Podczas spotkania specjalista profilaktyki uzależnień pokazał młodemu, że należy dbać o siebie w każdym wieku, ponieważ to właśnie okres młodości warunkuje dorosłe życie.

Wykład połączony był z projekcją filmową. Do udziału zaproszono nauczycieli, pedagogów, specjalistów, członków MKRPA, pracowników socjalnych, policji oraz młodzieży.

Drugie działanie w ramach projektu to prelekcje wygłoszone na terenie dwóch szkół średnich w Siedlcach na temat odpowiedzialności prawnej rodziców/opiekunów i wychowawców za dzieci oraz osoby dorosłe pozostające pod opieką - prelekcja prowadzona przez funkcjonariuszkę policji z wykształceniem prawniczym. Swoją wykład wygłosił także członek Stowarzyszenia, zwracając uwagę na problem zagubień w regionie siedleckim oraz uczulił na jakie nietypowe zachowania warto zwrócić uwagę u osób potencjalnie chorych na demencję. Wskazał również krok po kroku co należy wykonać w przypadku zagubienia się osoby chorej na otępienie.

Na słupach ogłoszeniowych miasta Siedlce umieszczone były tzw. Karty Bezpieczeństwa, które krok po kroku informowały o tym jak postępować w sytuacji zaginięcia osoby z zaburzeniami pamięci.

Fundacja „Żółty Latawiec” w Siedlcach

Działania Fundacji w 2023 roku wspierające realizację zadań publicznych Miasta Siedlce:

„*NIEZGRANE DZIECI*” – DIAGNOZA NOZOLOGICZNA, DIAGNOZA INTEGRACJI SENSORYCZNEJ I BADANIE SŁUCHU - zadanie publiczne z zakresu ochrony i promocji zdrowia, realizacja programów promocji zdrowia oraz programów edukacyjnych w zakresie zdrowego stylu życia i oświaty zdrowotnej realizowane w okresie 02.01.2023–31.12.2023.

Kwota przyznanej i wykorzystanej dotacji – 20.000,00 zł, terminowo rozliczona.

W ramach projektu przeprowadzono 52 badania - 25 diagnoz nozologicznych w kierunku autyzmu, przy użyciu wystandaryzowanego narzędzia ADOS-2; 15 diagnoz integracji sensorycznej oraz 12 badań słuchu. 25 dzieci poddano diagnozie w kierunku autyzmu lub zespołu Aspergera i otrzymano rozpoznania: 5 dzieci otrzymało diagnozę Zespół Aspergera, 5 przyznano autyzm dziecięcy, 3 autyzm atypowy, 3 całościowe zaburzenia rozwoju, 9 dzieciom, które nie wyczerpały wszystkich kryteriów według ICD-10 wykluczono autyzm lub Zespół Aspergera.

Wszystkie diagnozy były zakończone przekazaniem opinii na temat przeprowadzonego badania, zawierały program terapeutyczny ze wskazaniem do dalszej terapii. Również dzieci, które nie wyczerpały wszystkich kryteriów według ICD-10, gdzie wykluczono u nich zaburzenia rozwojowe, otrzymały zalecenia do przeprowadzenia badań medycznych bądź pracy z indywidualnym terapeutą czy rodzicem w domu. Część dzieci zostało skierowanych do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w celu przyznania im godzin w ramach opinii wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

Udział dzieci w projekcie pomógł rodzinom w dostępie do diagnozy, wykazał szczegółową analizę wszystkich sfer rozwoju dziecka, określił charakter zaburzeń, nieprawidłowości i deficyty rozwojowe. Został skrócony czas oczekiwania na pomoc specjalistyczną, a w przypadku małego dziecka każdy miesiąc zwłoki miał ogromne konsekwencje na przyszłość. Przy wczesnym zdiagnozowaniu i terapii zaburzeń rozwojowych można zapobiegać pogłębianiu tego procesu i jego konsekwencjom w kolejnych latach, jak trudności w placówce edukacyjnej czy dorosłym życiu społecznym. Dziecko dostało możliwość skorzystania z odpowiednich form terapii szybciej, a ma to wpływ na jego szybszy rozwój i zwiększenie szansy na lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie.

Dzieci diagnozowane w Fundacji „Żółty Latawiec” często wracają tu na terapię, są uczestnikami projektów, w których wprowadzamy je do społeczeństwa oraz uwrażliwiamy świat dookoła nich. Rodzice dzieci również otrzymują wsparcie od fundacji poprzez kontakt, organizowanie spotkań dla nich, wymianę doświadczeń.

Integracyjny Klub Sportowy w Siedlcach

W 2023 roku Integracyjny Klub Sportowy Siedlce podejmował działania w sferze sportu i rekreacji na rzecz osób niepełnosprawnych przy wsparciu finansowym pochodzącym z budżetu Miasta Siedlce m.in.:

„*Akademia sportowej przygody*” Dofinansowanie stacjonarnego obozu sportowo -rekreacyjnego dla osób niepełnosprawnych.

Organizacja stacjonarnego obozu sportowo-rekreacyjnego (21-26.08.2023 r.) z elementami lekkoatletyki dla dzieci i młodzieży, który przyczynił się do poprawy sprawności i przygotował

zawodników do zaplanowanej imprezy sportowej (mitingu w Kozienicach 8-10.09.2023 r.). Zawodnicy spędzili aktywnie czas poprzez udział w zajęciach sportowych i rekreacyjnych, a zwieńczeniem obozu była organizacja spotkania integracyjnego.

„Żyję trzeźwo – Działam z werwą!”

Prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych w ramach profilaktyki zapobiegania uzależnieniom od alkoholu. Zadanie realizowane dla grupy 10 osób niepełnosprawnych (01.04-31.07.2023 r.) na obiektach sportowych i rekreacyjnych na terenie miasta Siedlce. Uczestnicy zadania poza zajęciami sportowymi zapewnione mieli spotkania i wyjścia rekreacyjne na kręgielnię do kina oraz na basen. Zajęcia sportowe były motywacją do rozpoczęcia przygody ze sportem jako alternatywa spędzania wolnego czasu, rozładowania emocji i stresu i zapobiegania uzależnieniom a także zachowaniom patologicznym. W ramach zadania zorganizowano spotkanie integracyjne ze spartakiadą, podsumowujące cały cykl zajęć sportowo-rekreacyjnych, mających na celu sprawdzenie postępów sportowych i włączenia elementu rywalizacji.

„Dziś uczniowie – jutro mistrzowie” - Prowadzenie integracyjnych zajęć sportowych z lekkiej atletyki.

W ramach zadania w okresie 1.01.2023-31.12.2023 r. prowadzone były zajęcia sportowe w sekcji lekkoatletyka (grupa senior, grupa młodzieżowa), jako kontynuacja zadania z lat ubiegłych). W ramach realizacji zadania zakupiono sprzęt sportowy (m.in. odzież i obuwie sportowe, obuwie specjalistyczne), suplementy i leki, zapewniono transport na zawody oraz sfinansowano odnowę biologiczną (m.in. masaże, basen) a dla zawodników z największymi osiągnięciami sportowymi wypłacono jednorazowe stypendia sportowe. Prowadzone zajęcia odbywały się pod opieką wykwalifikowanego trenera – osoby posiadającej wieloletnie doświadczenie z zakresu lekkoatletyki oraz pracy z osobami niepełnosprawnymi. Do obowiązków trenera należało prowadzenie treningów ogólnorozwojowych i usprawniających oraz technicznych, siłowych oraz biegowych dostosowanych do możliwości i predyspozycji zawodników. Uczestnicy zajęć w ciągu cyklu treningowego mieli możliwość sprawdzić zdobyte umiejętności podczas zawodów, mitingów, na memoriałach i festiwalach na szczeblu wojewódzkim, krajowym, organizowanych przez Polski Związek Sportu Osób Niepełnosprawnych, Polski Związek Lekkoatletyki, kluby i stowarzyszenia sportowe oraz przez IPC International Paralympic Committee.

Imprezą docelową dla zawodników z grupy młodzieżowej w 2023 roku były Mistrzostwa Polski Juniorów w LA w Tarnowie (2-4.06.2023 r.). Zawodnicy z grupy senior rywalizowali podczas Mistrzostw Polski Seniorów w LA w Szczecinie. Ponadto zawodnicy reprezentowali klub podczas Biegu 3-majowego w Siedlcach (3.05.2023 r.), Paralekkoatletycznego Mitingu w Warszawie (25-27.05.2023 r.), Mitingu Integracyjnym (Kozienice 8-10.09.2023 r.), XIV edycji Biegu Siedleckiego Jacka (27.08.2023 r.), w biegu z okazji 105 rocznicy Odzyskania Niepodległości Siedlce (11.11.2023 r.) a także wiosennej i jesiennej edycji Czwartków Lekkoatletycznych.

Najważniejsze osiągnięcia w 2023 roku:

Mistrzostwa Polski Seniorów Szczecin: 1 miejsce Katarzyny Piekart w rzucie oszczepem, 3 miejsce Marty Cisłak w biegu na 400 m, 3 miejsce Marty Cisłak w biegu na 200 m.

Mistrzostwa Polski Juniorów Tarnów: 2 miejsce Julii Chodowiec w biegu na 100 m, 2 miejsce Julii Chodowiec w biegu na 400 m, 3 miejsce Julii Chodowiec w biegu na 200 m, 2 miejsce Jakuba Ciupy w skoku w dal, 3 miejsce Jakuba Ciupy w biegu na 100 m.

Julia Chodowiec była powołana do Kadry Polski Juniorów w Lekkiej atletyce na 2023 rok.

Dodatkową inicjatywą podjętą w 2023 roku, było reprezentowanie klubu i środowiska osób niepełnosprawnych podczas Gali 25-lecia Polskiego Komitetu Paraolimpijskiego w Warszawie.

Wszystkie zajęcia prowadzone w ramach realizowanych zadań były świadczone na rzecz uczestników bezpłatnie.

Wśród zawodników jest kilka utalentowanych osób, które dzięki regularnym treningom mają szanse na sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej oraz promocję działań podejmowanych na rzecz sportu w naszym mieście.

IKS jest klubem pełnym nadziei, nowych pomysłów oraz perspektyw na dalszy rozwój i popularyzację sportu osób niepełnosprawnych w naszym mieście. Główną ideą działań klubu jest stworzenie warunków do osiągnięcia celu strategicznego – aktywnego i zdrowego społeczeństwa, poprzez upowszechnianie sportu i aktywności fizycznej oraz promocję zdrowego i aktywnego stylu życia, również w odniesieniu do osób zmagających się z niepełnosprawnościami, które mogą być inspiracją i przykładem dla innych.

Stowarzyszenie powstało w 2003 r. z inicjatywy rodziców osób z upośledzeniem umysłowym. Na dzień 31.12.2023 r. liczyło ono 28 członków.

Siedleckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Przystań” w Siedlcach

W 2023 r. Stowarzyszenie zrealizowało następujące zadania:

1. 15.04.2023 r. wyjazd do Karolina na jubileuszowy koncert z okazji 75-lecia Zespołu Mazowsze pt. „Mazowsze i przyjaciele”. W wycieczce tej wzięło udział 46 osób, w tym 26 osób niepełnosprawnych intelektualnie i 20 opiekunów – członków stowarzyszenia.
2. W dniach 21-31.07.2023 r. odbył się plener artystyczno-rekreacyjny w Dźwirzynie, w którym wzięły udział 33 osoby, w tym 25 osób niepełnosprawnych intelektualnie. W trakcie turnusu zorganizowano warsztaty malarskie, podczas których malowano na płótnie farbami akrylowymi oraz pastelami na papierze. Zorganizowano wystawę poplenerową. Wyjazdy te cieszą się ogromnym zainteresowaniem i dają uczestnikom szansę na poprawę sprawności fizycznej i psychicznej i możliwość aktywnego wypoczynku nad morzem. Warto podkreślić, że w plenerach uczestniczą między innymi osoby, które zostały same - bez rodziców, stowarzyszenie w ten sposób wspiera i pomaga uczestnikom, którzy nie mają innych możliwości zorganizowania sobie wypoczynku czy wycieczki.
3. W 2023 r. Stowarzyszenie obchodziło okrągłą rocznicę powstania – 20 lat. Zarząd postanowił uczcić tę rocznicę, organizując spotkanie integracyjno-wigilijne, które miało miejsce 16.12.2023 r. Zakupiono również prezenty dla podopiecznych, które wręczył św. Mikołaj. W spotkaniu wzięły udział 53 osoby, w tym 30 osób niepełnosprawnych, które otrzymały prezenty.
4. Zarząd i członkowie stowarzyszenia uczestniczyli w różnego rodzaju spotkaniach i wydarzeniach.

Stowarzyszenie „Amazonki Siedleckie” w Siedlcach

W roku 2023 na realizację projektów: „Ćwiczenia to moja specjalność” i „Rak to nie wyrok” Stowarzyszenie otrzymało z budżetu Miasta Siedlce dotacje w kwocie 8.000 zł.

Celem głównym działalności Stowarzyszenia było i jest dbanie o poprawę sprawności fizycznej i psychicznej kobiet (członkiń Stowarzyszenia z terenu Siedlec).

Udzielano też wsparcia i różnych informacji (głównie dotyczących masażu limfatycznego) kobietom dzwoniącym na numer telefonu Stowarzyszenia.

W IV kwartale część członkiń stowarzyszenia nawiązała współpracę z Fundacją HEROS i mogła skorzystać z darmowych wyjść do kina, teatru, z masażu oraz uczestniczyć w kursie komputerowym czy spotkaniach z psychologiem a także warsztatach terapii zajęciowej.

Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Siedleckiej Oddział w Siedlcach

Oddział Siedlecki na koniec 2023 roku liczył 63 członków.

W każdą niedzielę w kościele p.w. Ducha Świętego o godzinie 14:00 odprawiana jest Msza Święta, przez asystenta kościelnego Ks. Łukasza Bąka, dla osób niepełnosprawnych ich rodzin oraz wolontariuszy.

Od marca do grudnia 2023 r. z otrzymanej dotacji z Miasta Siedlce realizowany był projekt pt. „Rozwijanie umiejętności artystycznych i twórczych osób niepełnosprawnych”, poprzez prowadzenie kół zainteresowań. Zajęcia plastyczne dla uczestników były prowadzone przez zatrudnioną na umowę zlecenie terapeutkę zajęciową Elżbietę Zbieć. Zajęcia teatralne prowadził Paweł Pływacz. Dotacja w kwocie 5.000 zł, została przeznaczona na wynagrodzenie terapeuty, materiały, nagrody, bilety wstępu, środki czystościowe, paliwo czynsz i telefon.

W marcu odbyła się sprzedaż prac świątecznych przed siedleckimi kościołami p.w. Ducha Św. i Męczenników Podlaskich, w Galerii oraz na osiedlu „Warszawskim”.

W 2023 r. z otrzymanej dotacji z Miasta Siedlce realizowany był projekt pt. „Twórczość to droga do bycia sobą”. Zajęcia dla uczestników były prowadzone przez terapeutkę zajęciową Małgorzatę Mućkę. Dotacja w kwocie 5.000 zł została przeznaczona na wynagrodzenie terapeuty, materiały, nagrody, środki czystościowe, paliwo oraz czynsz.

W dniu 06.05.2023 r. w ramach integracji odbyło się wspólne grillowanie.

Od marca do lipca 2023 r. z dotacji z Miasta Siedlce w kwocie 11.500 zł oraz z dotacji z PCPR Siedlce w kwocie 14.520 zł, realizowany był projekt pt. „Letni plener artystyczny”. Plener odbył się w dniach 2-14 lipca 2023 r. w stacji turystycznej Krutynianka nad rzeką Krutynią. W plenerze brali udział członkowie stowarzyszenia z miasta Siedlce oraz powiatu siedleckiego, jak i osoby niezrzeszone w stowarzyszeniu oraz wolontariusze. Dotacja została przeznaczona na noclegi i wyżywienie, autokar, materiały, nagrody, czynsz, telefon, środki opatrunkowe. Podczas pleneru prowadzone były zajęcia plastyczne, teatralne oraz gry i zabawy. Na zakończenie pleneru wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody.

W dniu 13.07.2023 r. odbyła się pielgrzymka do Św. Lipki.

A w dniu 20.08.2023 r. odbyło się spotkanie integracyjne, podczas którego zorganizowano wspólne grillowanie.

W dniach od 24-27.08 2023 r. została zorganizowana 4-dniowa wycieczka w Bieszczady. Na wyjazd ten otrzymano dotację z PCPR Siedlce w kwocie 4.160 zł oraz dotację z MOPR w kwocie 4.332 zł. Środki te przeznaczono na noclegi, wyżywienie, autokar, bilety oraz przewodnika. W wycieczce uczestniczyli członkowie stowarzyszenia oraz osoby zaprzyjaźnione.

W dniu 8.10.2023 r. została zorganizowana pielgrzymka do Budziszyna sponsorowana przez Mostostal Siedlce.

W dniu 12.11.2023 odbył się Różaniec za zmarłych członków KSN-u.

W dniu 17.12.2023 zorganizowano spotkanie pt. „Wigilijne spotkanie z Mikołajem”, które odbyło się w sali Caritas Diecezji Siedleckiej. W wigilii uczestniczyli członkowie KSN, wolontariusze, rodziny oraz zaproszeni goście. Podopieczni pod kierownictwem terapeutki Małgorzaty Mućki zaprezentowali przygotowane jasełka. Na koniec spotkania Mikołaj rozdał wszystkim paczki świąteczne.

WYDATKI NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W 2023 ROKU

ŚRODKI PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- Warsztat Terapii Zajęciowej
40 osób 1.179.840,00 zł
- Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny
625 osób 736.680,00 zł
- Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych
292 osoby 404.106,00 zł
- Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych
32 osoby 243.302,00 zł
- Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego w związku z kontynuowaniem działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną
1 osoba 7.878,00 zł
- Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej
1 osoba 31.176,00 zł
- Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną
1 osoba 40.400,00 zł
- Dofinansowanie z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
5 wniosków 24.332,00 zł
- Finansowanie kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych oraz zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy
1 osoba 13.653,01 zł

WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA SIEDLCE NA REALIZACJĘ ZADAŃ PUBLICZNYCH Z ZAKRESU:

- Kultury, rehabilitacji i sportu oraz ochrony zdrowia i promocji
133.423,87 zł

